

ГРАД ЛОЗНИЦА

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕНО МЕСТО ЛОЗНИЦА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ИНФОПЛАН

Одговорни урбаниста:
Марија Орлић
Пољаковић, дипл.
простор. план.

Директор:
Марина Агатуновић,
дипл. екон.

„ИНФОПЛАН“ Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ – Ратних
војних инвалида 4, 34300 Аранђеловац,
телефон/факс 034/720-081 / 720-082,
e-mail:urbanizam@infoplan.rs

12084

**ISO 9001:2008
SRPS ISO 9001:2008**

2026. година

ПРЕДМЕТ: **ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ
РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕНО МЕСТО ЛОЗНИЦА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НАРУЧИЛАЦ: **ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА ЛОЗНИЦЕ**

ОБРАЂИВАЧ: **ДРУШТВО СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ ЗА
ПЛАНИРАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ, АУТОМАТСКУ
ОБРАДУ ПОДАТАКА И ИНЖЕЊЕРИНГ "ИНФОПЛАН"
Д.О.О. АРАНЂЕЛОВАЦ**
34300 Аранђеловац, Ратних војних инвалида 4

**РУКОВОДИЛАЦ
ИЗРАДЕ:** **Марија Орлић Пољаковић, дипл. простор. план.
одговорни урбаниста - лиценца бр. 201 1622 18**

РАДНИ ТИМ: Марија Пауновић Милојевић, дипл. инж. арх.
Тијана Лукић, дипл. простор. план., маст. инж. зашт.
жив. сред.
Наташа Миливојевић, дипл. грађ. инж.
Јадранка Каралић, дипл. инж. арх.
Драгана Стојиловић, дипл. инж. арх.

ДИРЕКТОР
МАРИНА АГАТУНОВИЋ, дипл. екон.

САДРЖАЈ

Увод.....	5
1.0. Полазне основе стратешке процене утицаја.....	7
1.1. Преглед садржаја Измене и допуна Плана генералне регулације.....	7
1.2. Карактеристике и циљеви Плана	8
1.2.1. Опис границе Измене и допуна Плана генералне регулације.....	8
1.2.2. Постојећа и планирана намена површина.....	8
1.2.3. Циљеви Измене и допуна Плана генералне регулације.....	12
1.3. Хијерархијски однос са другим плановима-планска усклађеност.....	13
1.4. Преглед карактеристика и оцена стања животне средине на подручју Плана.....	16
1.4.1. Природне карактеристике и геосаобраћајни положај.....	16
1.4.2. Стање културног наслеђа.....	21
1.4.3. Створене карактеристике.....	29
1.4.4. Стање квалитета животне средине.....	32
1.5. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана.....	35
1.6. Резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама	35
2.0. Општи и посебни циљеви стратешке процене утицаја и избор индикатора.....	37
2.1. Општи и посебни циљеви стратешке процене.....	37
2.2. Индикатори стратешке процене.....	38
3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину.....	42
3.1. Процена утицаја на животну средину и поређење варијантних решења.....	43
3.2. Разлози за избор најповољнијег варијантног решења.....	47
3.3. Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења.....	48
3.4. Мере за ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину.....	56
4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое.....	73
5.0. Програм праћења стања животне средине у поступку спровођења Плана.....	75
5.1. Индикатори праћења стања.....	76
5.2. Права и обавезе надлежних органа и поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.....	78
6.0. Методологија стратешке процене утицаја на животну средину и тешкоће при изради стратешке процене	81
7.0. Приказ начина одлучивања.....	83
8.0. Закључци стратешке процене утицаја (нетехнички резиме).....	84

СПИСАК ТАБЕЛА

Табела бр.1: Биланс постојећих и планираних намена површина

Табела бр. 2: Списак тражених и добијених услова

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја

Табела бр. 6: Матрице процене утицаја

Табела бр. 7: Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору ниво буке у dB (A у границама обухвата Плана)

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за Измену и допуну План генералне регулације

УВОД

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и којим се одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Стратешка процена утицаја на животну средину израђује се у поступку израде просторних и урбанистичких планова и саставни је део плана. Носилац израде Извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног и урбанистичког планирања и израде планских и других развојних докумената. Извештај садржи:

- 1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- 2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- 3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене);
- 4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења плана);
- 5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- 6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- 7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- 8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана генералне регулације за насељено место Лозница приступило се на основу Одлуке о изради Стратешке процене утицаја плана на животну средину, број Сл/2021 од 25.2.2021. године.

Стратешка процена утицаја планова на животну средину ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма. Стратешка процена треба да обезбеди сагледавање развојних докумената са аспекта заштите и да предложи решења и мере којима ће заштита животне средине бити остваре. На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

1. **начело одрживог развоја** - одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, циљева очувања и целовитости еколошке мреже, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја;
2. **начело интегралности** - политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке, геолошке и предеоне разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове;

3. **начело предострожности** - свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра узимајући у обзир доступне научне чињенице које указују на могуће ризике. Недостатак пуне научне извесности у погледу ризика неће бити узет као основ за одустајање од планирања спровођења сразмерних мера које могу спречити наступање штете по здравље људи, животну средину и материјална добра;
4. **начело хијерархије и координације** - процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм;
5. **начело јавности** - у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Стратешком проценом обезбеђује се виши ниво заштите животне средине и интеграције захтева заштите и развојних потреба и интереса, уграђивањем начела и циљева заштите у планске документе у циљу достизања одрживог развоја. Стратешком проценом се омогућава интеграција еколошких захтева, мишљења и начела у планове и програме у циљу подстицања и унапређења одрживог развоја.

Основни методолошки приступ примењен у изради Извештаја, одређен је Законом о стратешкој процени утицаја и већ развијеним и прихваћеним методама у досадашњој пракси планирања просторног развоја, а прилагођен је хијерархијском нивоу и специфичним захтевима планског документа. Поступак стратешке процене састоји се од: доношења Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, фазе израде Извештаја и на крају, поступка одлучивања. Извештајем се вреднују алтернативна решења, процењују се могући утицаји и хазарди; дефинишу мере заштите и унапређења животне средине и програм праћења стања (мониторинг).

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

На основу одредбе члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

- 1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
- 2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
- 3) карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
- 4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
- 5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
- 6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Стратешка процена утицаја на животну средину Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница (у даљем тексту: План, План генералне регулације - ПГР), је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена, целина, зона, објеката, функција, садржаја и планиране линијске инфраструктуре на стање и вредности животне средине на подручју Измена и допуна Плана генералне регулације;
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница у Измену и допуну Плана генералне регулације и
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана.

Као основ и полаз за израду стратешке процене утицаја на животну средину Измена и допуна Плана генералне регулације коришћена је следећа документација и подаци:

- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину, број Сл./2021 од 25.02.2021. године коју је донела Градска управа града Лознице, Одељење за планирање и изградњу;
- Нацрт Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница;
- Просторни план града Лозница („Службени лист града Лознице“ бр. 12/11 и 13/11);
- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Регионални просторни план за подручје Колубарског и Мачванског управног округа („Службени гласник РС“, бр. 11/15);
- Услови надлежних институција, органа, организација и предузећа за израду Плана.

1.1. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Садржина Плана генералне регулације за насељено место Лозница дефинисана је Законом о планирању и изградњи и подзаконским актом - Правилником о садржини и изради планских докумената.

Састоји се из **1. Текстуралног дела плана** који чине ОПШТИ ДЕО, ПЛАНСКИ ДЕО, (ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА), СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА И, **2. Графичког дела плана и 3. Документационог дела плана.**

1.2. КАРАКТЕРИСТИКЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

1.2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Обухват Плана генералне регулације за насељено место Лозница износи 4677 ха. Обухват за израду Плана генералне регулације за насељено место Лозница утврђен је Просторним планом Града Лознице и поклапа се са обухватом дефинисаним у Генералном плану Лознице из 2005. године, односно Генералном урбанистичком плану Лознице из 2013. године који је служио као концепт при изради ПГР Лозница. Генералним планом Лознице из 2005. године цео простор у обухвату плана је био дефинисан као грађевинско подручје. Генералним урбанистичким планом из 2013.године је било извршено усклађивање са Законом о планирању и изградњи и јасно издвојено грађевинско и остало земљиште (пољопривредно, шумско и др.). На основу Закона о планирању и изградњи за дефинисано грађевинско подручје предвиђена је разрада кроз ПГР.

Обухват Измена и допуна плана генералне регулације подудара се са обухватом Плана генералне регулације за насељено место Лозница, с тим да је незнатно коригован тако што су на деловима где је обухват плана прелазио преко парцела, где је то било могуће, измене плана обухватиле целе катастарске парцеле тј. обухват је трасиран границама постојећих катастарских парцела, на основу података са ажуриране катастарске дигиталне подлоге.

1.2.2. ПОСТОЈЕЋА И ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Јединица локалне самоуправе (ЈЛС), град Лозница, се налази у западној Србији у Мачванском управном округу. Подручје ЈЛС налази се између Шабца на североистоку, Крупња на југоистоку, Малог Зворника на југозападу, Бијељине и Зворника (Република Српска, Босна и Херцеговина) на западу.

Према Попису становништва из 2011. године у Лозници је живело 19212 становника, односно 24,2% укупног становништва ЈЛС, а према најновијем Попису из 2022. у Лозници живи 19515 становника.

Град Лозница се по свом просторном положају налази у западном делу Републике Србије и представља значајно место у повезивању са суседним државама – Босном и Херцеговином и Хрватском, пошто представља и погранични град.

Везу са окружењем и осталим деловима Републике Србије остварује друмским саобраћајницама и железницом.

Од друмских саобраћајница значајни правци који пролазе кроз територију Града Лозница су Државни пут I-Б реда бр. 26 и Државни пут I-Б бр. 27, а најзначајнији је свакако Државни пут I-Б реда бр. 26 који представља везу са севером земље те као такав има и велико саобраћајно оптерећење.

Од осталих видова саобраћаја на подручју Плана се налази и траса постојеће железничке пруге Лозница-Шабач и представља значајну везу са мрежом пруга Србије.

Када је постојеће стање у питању површине јавне намене обухватају површине под постојећим и новопланираним саобраћајним правцима, под постојећим и новопланираним објектима друштвеног стандарда, управљања и заштите, комуналним површинама, рекреативним површинама и заштитним зеленилом.

Укупна планирана површина за јавне намене износи 382,42 ха, односно 8,18 % од укупне површине плана.

Планиране површине јавне намене обухватају постојеће земљиште и земљиште планирано за:

- јавне функције и службе:
 - Управа и администрација,
 - Образовање,
 - Посебна намена,
 - Дечија и социјална заштита,
 - Култура и наука,
- Саобраћајна инфраструктура:
 - Путно зеленило,
 - Јавна гаража,
 - Железничко земљиште.
- Комуналне и инфраструктурне површине и објекти:
 - Комуналне површине и објекти, инфраструктурне површине и објекти.
- Спорт, рекреација и зеленило:
 - Спорт и рекреација,
 - Зеленило, рекреативни простори-парковске површине,
 - Уређене зелене површине унутар блока,
 - Уређене зелене и рекреативне површине-сквер...,
 - Заштитно зеленило.

Површине за остале намене (укупне површине 2560,95 ха, односно 54.75 % површине плана) заузимају преостале површине намењене претежно становању, туризму, услугама, пословању, спорту и рекреацији као и свим другим наменама на земљишту других власника (приватно, верских заједница). Друге јавне функције, односно намене јаване намене, које су јавног карактера и за јавну употребу, могу бити на земљишту које није одређено за површине јавне намене (образовање, информисање, здравство, култура, спорт, зеленило, саобраћајне површине...).

Планиране површине осталих намена обухватају постојеће земљиште и земљиште планирано за:

- Становање:
 - Вишепородично становање високих густина,
 - Вишепородично становање средњих густина,
 - Вишепородично становање средњих густина компатибилно породичном становању
 - Породично становање ниске густине,
 - Породично становање малих густина,
 - Резиденцијално становање,
 - Повремено становање.
- Терцијалне делатности;
- Пословање са становањем;
- Секундарна производња;
- Верски објекат;
- Спорт и рекреација;
- Зелени и рекреативни простори;
- Заштитно зеленило - НКД споменик културе
- Дестимулација градње

Ван грађевинског подручја налази се пољопривредно, водно и шумско земљиште, на око 1361,54 ха, односно, 29,11%.

Табела бр. 1: Биланс постојећих и планираних намена површина

		постојеће стање		планирано стање	
	НАМЕНА ПОВРШИНА	ha	%	ha	%
A. ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ					
1.	површине јавне намене	134,6	7,0	382,42	8,18
1.1.	јавне функције и службе	7,4	0,16	19,66	0,42
	управа и администрација	1,1	0,02	4,01	0,08
	образовање	9,6	0,20	9,69	0,21
	посебна намена	14,01	0,30	15,72	0,30
	дечија и социјална заштита	5,2	0,11	5,27	0,11
	култура и наука	0,83	0,02	0,70	0,01
1.2.	саобраћајна инфраструктура	91,6	4,8	284,92	6,09
	путно зеленило	70,0	3,7	21,72	1,47
	јавна гаража			0,20	0,002
	железничко земљиште	21,5	1,1	19,07	0,43
1.3.	комуналне и инфраструк. површине и објекти	9,0	0,5	62,50	1,34
	комуналне површине и објекти, инфраструктурне површине и објекти	7,7	0,4	62,50	1,34
1.4.	спорт, рекреација и зеленило	26,6	1,4	65,61	1,40
	Спорт и рекреација			25,73	0,55
	Зеленило, рекреативни простори-парковске површине	2,3	0,1	12,54	0,27
	Уређене зелене површине унутар блока	13,7	0,7	12,44	0,26
	Уређене зелене и рекреативне површине-сквер...	10,7	0,6	9,85	0,21
	Заштитно зеленило			5,05	0,11
2.	површине осталих намена	628,1	32,7	2933,59	62,72
2.1.	становање	194,0	10,1	2084,09	44,56
	Вишепородично становање високих густина			96,27	2,06
	Вишепородично становање средњих густина			88,36	1,89
	Вишепородично становање средњих густина компатибилно породичном становању			9,06	0,19
	Породично становање ниске густине			1445,08	30,90
	Породично становање малих густина			399,03	8,53
	Резиденцијално становање			6,23	0,13
	Повремено становање			40,06	0,85
2.2	Терцијалне делатности			52,20	1,12
2.3	Пословање са становањем	4,4	0,2	78,17	1,67
2.4	Секундарна производња	9,7	0,5	374,32	7,75
2.6	Верски објекат	0,4	0,0	1,40	0,03
2.7	Спорт и рекреација			12,54	0,26
2.8	Зелени и рекреативни простори	411,7	21,5	87,31	1,87
	Заштитно зеленило - НКД споменик културе			13,93	0,29

	НАМЕНА ПОВРШИНА	постојеће стање		планирано стање	
		ha	%	ha	%
	Дестимулација градње				
	укупно грађевинско земљиште	762,7	39,8	3316,01	70,90
Б. Земљиште ван грађевинског подручја					
1.	пољопривредно земљиште	762,1	16,29	785,62	16,80
2.	шумско земљиште	226,3	48,38	508,02	14,61
3.	водно земљиште	0,90	0,02	57,12	0,047
	укупно земљиште ван грађевинског подручја	989,3	21,15	1350,76	31,45
	УКУПНО ПОВРШИНА ПЛАНА	4 677	100,0	4 677	100,0

Грађевинско подручје на простору града Лознице је подељено на типичне насељске целине (зоне) које су разматране кроз идентификацију постојећих ресурса и потенцијала као и будућих праваца развоја. Типичне насељске целине су даље подељене на више мањих потцелина и то:

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА I - Ужи градски центар,

- Потцелина I.1.- Пешачка зона
- Потцелина I.2.- Гимназиски парк
- Потцелина I.3.- Карађорђева
- Потцелина I.4.- Болничка

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА II - Шири градски центар,

- Потцелина II.1.- Кнеза Милоша
- Потцелина II.2.- Бул. Доситеја Обрадовића
- Потцелина II.3.- Бањска
- Потцелина II.4.- Стара Варош
- Потцелина II.5.- ОШ "Јован Цвијић"

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА III - Ванцентрална зона,

- Потцелина III.1
- Потцелина III.2
- Потцелина III.3
- Потцелина III.4.
- Потцелина III.5.
- Потцелина III.6.
- Потцелина III.7.
- Потцелина III.8.
- Потцелина III.9.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА IV - Приградска зона

- Потцелина IV.1.
- Потцелина IV.2.
- Потцелина IV.3.
- Потцелина IV.4
- Потцелина IV.5.
- Потцелина IV.6.
- Потцелина IV.7.
- Потцелина IV.8.
- Потцелина IV.9.

Потцелина IV.10.

Потцелина IV.11.

Приградске зоне обухватају зоне функција које се налазе у приградским деловима града, на уласку-изласку у и из града и поред главних саобраћајних праваца. Такође приградским зонама припада и појас у оквиру грађевинског подручја који се наслања на зону уређења функција ванцентралне зоне, док у залеђу остају пољопривредне и шумске површине. Целина IV подељена је на једанаест просторних потцелина. Претежни тип становања је породично становање ниске густине на парцелама већих димензија. Просторне потцелине IV.6 и IV.10. заузимају северозападни део планског обухвата простор уз брзу саобраћајницу и представљају индустријски део града. На овим просторима започет је индустријски развој Лознице и у будућности се планира њен развој у истом смеру.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА V - Рурална зона

Руралне зоне су заступљене уз пољопривредно земљиште на ободу насеља, дуж саобраћајница које повезују насеља сеоског типа са градским центром односно урбаним подручјем града Лозница. У зони V најзаступљеније је породично становање мале густине, на парцелама већих површина.

ПРОСТОРНА ЦЕЛИНА VI - Зона повременог становања

Зоне повременог становања су идентификоване на малим површинама у односу на укупну површину грађевинског подручја и то на самој периферији грађевинског подручја, уз реку Дрину на северо-западној страни. Ова целина је формирана као туристичка зона града. Заузима простор између реке и брзе саобраћајнице. Обзиром да је простор целине дефинисан у плавном појасу реке правила дата планом односе се на објекте привременог карактера. У овој зони дозвољена је изградња објеката типа сојенице које су издигнуте изнад нивоа стогодишњих вода. Дозвољена је изградња свих објеката на које не утиче плавни талас, спортски терени, базени, сеници, настрешнице, паркинг простори. Могућа је изградња кампова.

У целини VI налазе се и изграђени објекти од чврстог материјала који се задржавају и за које је могуће само текуће одржавање без могућности надградње. Сви објекти који се буду градили на овом подручју тј. на водном земљишту морају имати сагласност „Србијавода“.

1.2.3. ОСНОВНИ И ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Основни циљеви израде Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница су:

1. Измена саобраћајног решења, тако да буде прилагођено фактичком стању, усвојеним планским документима, конфигурацији терена и у складу са техничким стандардима за ову врсту објеката;
2. Измена и усклађивање планиране претежне намене земљишта и свих елемената плана према усвојеном саобраћајном решењу;
3. Преиспитивање дозвољене намене површина;
4. Усклађивање са усвојеним Планом детаљне регулације инфраструктурног коридора државног пута I-Б реда број 26 на административној територији града Лознице („Службени лист града Лознице” број 4/20);
5. Усклађивање са Планом детаљне регулације нове деонице дела државног пута IБ реда број 27 Ваљево - Лозница на територији града Лознице („Службени лист града Лознице”, број 24/20);
6. Дефинисање потребног начина даље разраде ПГР-а плановима детаљне регулације.

Општи циљеви израде Измена и допуна Плана су:

1. Одрживи урбани развој насеља Лозница у складу са Просторним планом Града Лознице (Сл. лист Града Лозница бр. 12/11 и 13/11);
2. Урбани развој је планиран према потребама становника, унапређењем постојећих саобраћајних решења, променом начина коришћења грађевинског земљишта, подизањем нивоа инфраструктурне опремљености и повећањем конкурентности простора обухвата кроз препознавање, активирање и заштиту природних и културних добара у обухвату плана;
3. Урбана обнова, инфраструктурно уређење насеља и прилагођавање планских решења потребама становника и условима изградње;
4. Очување и афирмисање природних и створених потенцијала кроз планско и предвидиво поступање без ризика по животну средину. Простор се уређује, гради и штити уз целовиту примену критеријума и стандарда заштите животне средине, природе, природне и културне баштине.

1.3. ХИЈЕРАРХИЈСКИ ОДНОС СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА - ПЛАНСКА УСКЛАЂЕНОСТ

Плански основ за израду Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница су:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године (Сл. гласник РС бр. 88/10);
- Просторни план Града Лозница („Службени лист града Лознице”, број 12/11 и 13/11);
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад – Рума - Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац - Лозница (Сл. гласник РС бр. 40/11);
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Ваљево-Лозница (Сл. гласник РС 1/13);
- Генерални урбанистички план Лознице (усклађивање Генералног плана Лознице са одредбама Закона о планирању и изградњи) (Сл. лист Града Лозница бр. 12/2013).

• Просторни план Града Лознице (Сл. лист Града Лозница бр. 12/11 и 13/11)

Према Просторном плану Града Лознице (Сл. лист Града Лозница бр. 12/2011 и 13/11) у делу Имплементација, Смернице за спровођење Просторног плана и израду планске документације, Просторни план града Лозница се спроводи израдом планова генералне регулације за Лозницу, Бању Ковиљачу и Доњу Бадању. До доношења планова генералне регулације, у складу са законом, за Лозницу, Бању Ковиљачу, Лешницу и Доњу Бадању примењују се генерални планови Лознице, Бање Ковиљаче и Лешнице.

Основни циљ Просторног плана јесте дефинисање планског основа за организацију, коришћење, уређење и заштиту простора града Лозница, који треба да доведе до организованог активирања просторних потенцијала и усмеравања даљег просторног развоја у оквирима одрживости.

Према основним карактеристикама простора града Лозница, као и на основу обавеза и смерница из планских докумената вишег реда и других законских одредби, основни циљ Просторног плана је разрађен кроз неколико **специфичних посебних циљева израде плана**, и то:

- дефинисање планских решења тако да се Просторни план примењује директно (издавањем локацијске дозволе) тј. дефинисање правила изградње и уређења простора за подручја за која није предвиђена израда урбанистичких планова;
- спровођење стратешке процене утицаја планских решења на животну средину, уз дефинисање и примену најстрожијих мера заштите животне средине и повећања њеног квалитета; и

- стварање основа за привлачење инвестиција и израду пројеката који могу користити приступне фондове Европске Уније.

Као **општи циљеви** просторног развоја града Лозница одређују се:

- равномерни просторни развој подручја града, првенствено кроз оптимално активирање свих потенцијала и планско стимулисање недовољно развијених делова (развој пољопривреде у источном делу подручја);
 - јачање веза у оквиру функционалног урбаног подручја Лознице са суседним општинским центрима Мали Зворник и Крупањ, као и у оквиру развојне осовине II ранга са градом Шабац и општинским центром Богатић;
 - валоризација пограничног положаја града Лозница, кроз повезивање коридора X (деоница аутопута граница Хрватске-Београд) и реке Саве као пловног пута, са источним и југоисточним деловима Босне и Херцеговине;
 - развој туризма, базиран на бањском (здравственом) туризму Бање Ковиљаче и Бање Бадање, транзитном туризму у граду Лозница, као и излетничком и рекреативном туризму у оквиру природних и непокретних културних добара (Тршић, манастир Троноша и др.);
 - развој индустрије кроз реструктурирање постојећих индустријских капацитета и субјеката и активирање браунфилд локација.
 - повећање доступности на свим деловима територије града Лозница развојем мреже локалних путева и техничке инфраструктуре;
 - усмеравање и контролисано ширење грађевинског земљишта, на начин да се прекине ширење грађевинских подручја линеарно уз путне правце, уз које је потребно да се усмери изградња нових привредних зона;
 - заштита и унапређење животне средине и очување, унапређење и коришћење природних и културно-историјских добара на подручју града.
- **Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад - Рума - Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац - Лозница (Сл. гласник РС бр. 40/11).**

Основни циљ израде Просторног плана односи се на успостављање квалитетне саобраћајне везе Нови Сад-Шабац-Лозница, јачање саобраћајне и економске повезаности насеља са суседним подручјима и ширим регионима што, уз организован просторни развој, заштиту и уређење, представља неопходни предуслов за повећање конкурентности овог подручја.

Саобраћајна инфраструктура

- утврђивање оптималног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад - Рума - Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац-Лозница и саобраћајне мреже свих јавних (категорисаних и некатегорисаних) путева у окружењу коридора, уз уважавање европских стандарда и просторно-функционалних и еколошких критеријума за одржавање еколошких параметара и карактеристика животне средине и одрживог развоја, посебно у специфичним подручјима (природна и заштићена добра) кроз које коридор пролази. Овим би се створили оптимални услови повезивања свих општина и окружења, како са овим путним капацитетом тако и са сировинским залеђем - атаром, ради задржавања постојећих - утврђених веза и снижавања трошкова транспорта: Утврђивање конфликтних тачака "сукоба" са постојећим /планираним садржајима и наменама и предлог разрешења,
- омогућити различитим мерама (изградња, модернизација, реконструкција) развој и укључење у транспортну мрежу (понуду) овог простора и других видова саобраћаја (водни, железнички, ваздушни), чиме би се омогућиле претпоставке за развој и функционисање свих појединачних саобраћајних видова и повезивање на интегралном принципу преко саобраћајних чворишта која се налазе у непосредној близини коридора, као значајним извориштима роба.

Основни путни правац - државни путеви I реда бр. 21 и бр. 19 - значајан је у оквиру основне путне мреже Републике Србије и АП Војводине. Планирана саобраћајница представљаће везу градова и општина у обухвату Просторног плана са постојећом мрежом европских коридора X и Xb (државни пут М-21 (Нови Сад-Рума-Шабац) повезује аутопут Е-70 са аутопутем Е-75), као и са међународним коридорима у суседним државама (коридори IV и V). Осим саобраћајног повезивања свих региона у АП Војводини и северозападног дела Србије, овај путни правац ће иницирати свеобухватне привредно-развојне процесе како у оквиру градова/општина кроз које пролази, тако и у општинама које су у окружењу.

• **Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Ваљево - Лозница (Сл. гласник РС 1/13)**

Изградњом пруге Ваљево–Лозница (Липница)–Зворник, остварују се следећи циљеви:

- дефинисање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор и утврђују режими заштите коридора и контактних подручја;
- дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у непосредном контакту са планираним коридором;
- просторни размештај компатибилних садржаја и намена; и
- стварање услова за комплетирање инфраструктурних система, у складу са развојним плановима и условима надлежних институција.

Основни циљ развоја саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре јесте побољшање регионалне и локалне приступачности подручја и јачање регионалних веза развојем више модалитета саобраћаја, подизањем квалитета и безбедности саобраћаја.

Посебни циљ: изградња железничке пруге Ваљево–Лозница, ради повећања обима овог модалитета саобраћаја и растеређивања друмског саобраћаја;

Железнички саобраћај

- Повезивање железничке пруге Београд – Ресник – Бар са пругом Рума – Шабац – Зворник.
- Повезивање општина Мачванског и Колубарског управног округа и Тузланског кантона у Федерацији БиХ и општине Зворник (Република Српска).
- Јачање регионалних веза и економске сарадње унутар региона и прекогранично.
- Комплетирање транзитног пута од Истока ка Западу и обратно (граница са Бугарском – Сталаћ – Краљево – Пожега и Зворник – Тузла – Добој – Баља Лука – Граница са Хрватском).
- Повезивању постојеће мреже пруга Републике Србије и Федерације БиХ, пре свега пруга Београд – Бар и Шамац – Сарајево – Плоче.
- Подстиче се привредни развој ужег гравитационог подручја пруге.
- Растеређују се преоптерећени делови постојеће путне мреже.

Друмски саобраћај

Саобраћајна инфраструктура и организација превоза на подручју Просторног плана је један од основних услова квалитета живота становника и основа друштвено-економског развоја, па је потребно довести их на прихватљив ниво европског стандарда и оспособити за брз, ефикасан и безбедан превоз са смањеним негативним утицајима на животну средину.

Општи циљеви

- Усмеравање развоја саобраћајне инфраструктуре и стимулација понуде превозних услуга који доприносе остварењу основних циљева просторног и државног развоја;
- Ревитализација, модернизација и доградња постојеће мреже путева и обезбеђење већег степена ефикасности, рационалности и економичности у транспорту људи и добара, уз виши ниво безбедности;
- Повезивање друмске и железничке инфраструктуре ради омогућавања интермодалног вида превоза људи и транспорта терета;
- Подизање нивоа услуге саобраћајно-транспортног система према крајњим корисницима, кроз побољшање одговарајућих техничких елемената, употребу савремених начина интерактивне комуникације „систем-корисник” и формирањем свести о негативним утицајима саобраћаја на околину и њиховим минимизирањем.

Посебни циљеви

- Изградња и подизање квалитета друмске саобраћајне инфраструктуре у зони планираних железничких станица и стајалишта на прузи Ваљево – Липница у циљу повезивања и даљег развоја друмског и железничког саобраћајног подсистема;
 - Обезбеђење одговарајућег размештаја денивелисаних укрштања општинских путева са железничком пругом, ради обезбеђења квалитетног повезивања (јавних и некатегорисаних) општинских путева у ширем појасу заштите пруге;
 - Конципирање јавног аутобуског саобраћаја са циљем да се задовоље превозне потребе становништва и омогући опслуживање железничких станица.
- **Генерални урбанистички план Лознице (усклађивање Генералног плана Лознице са одредбама Закона о планирању и изградњи) (Сл. лист Града Лозница бр. 12/2013)**

За територију коју обухвата предметни плански документ донет је Генерални урбанистички план Лознице (усклађивање Генералног плана Лознице са одредбама Закона о планирању и изградњи) (Сл.лист Града Лозница бр. 12/2013) као и План генералне регулације за насељено место Лозница (Сл.лист Града Лозница бр. 3/2014 и 13/18) који служи као изворни документ. Генерални урбанистички план се доноси као стратешки развојни план, са општим елементима просторног развоја.

Генерални урбанистички план се доноси за насељено место, које је у складу са Законом о територијалној организацији Републике Србије ("Службени гласник РС", број 129/2007, 18/2016, 47/2018 и 9/2020 - др. закон), утврђено као град.

1.4. ПРЕГЛЕД КАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

1.4.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И ГЕОСАОБРАЋАЈНИ ПОЛОЖАЈ

Подручје града Лознице налази се у западном делу Републике Србије на самој граници са Босном и Херцеговином уз реку Дрину. Припада Мачванском округу. На западној страни границу града чини река Дрина, са северне и источне стране је територија града Шапца, са југозападне територија општине Мали Зворник, а са јужне територија општине Крупањ.

У подножју северних падина планине Гучево, недалеко од реке Дрине на око 3 km, на надморској висини од 142 m, налази се Лозница. Лозница је градско насеље у западној Србији, на десној обали реке Дрине. Смештена је на додиру алувијалне равни Дрине, с једне стране, и северозападних падина Гучева, с друге стране, и долинским странама Штире.

Градски центар Лозница је позициониран у средњем западном делу градске територије и релативно добро је доступан осталим насељима. Поред градског центра Лознице, град има још 46 катастарских општина са укупно 54 насеља, од чега је Бања Ковиљача такође градско насеље.

У погледу рељефа могу се издвојити три морфолошке целине:

- на југозападу подручје Подрињских планина испресецано бројним планинским токовима изнад којих се дижу стрме долинске стене а чине га планине Гучево и Борања;
- на североистоку подручје брежуљкастих узвишења чини га планина Цер са Иверком која представља карактеристично хортс узвишење, испресецано је водотоковима који отичу Лешничком реком и реком Јадар;
- остали део са равничарским и валовитобрежуљкастим теренима чини долина реке Дрине и њених притока.

Стога, највиша тачка се налази на планини Гучево (Црни врх – 779 м.н.в), док је најнижа 98 м.н.в. и налази се на крајњем северу града и покрива приобални појас реке Дрине.

Геолошке и хидрогеолошке карактеристике терена

Инжењерскогеолошка својства неког терена су битна превасходно у урбаним зонама или у подручјима предвиђеним за изградњу.

Инжињерскогеолошке одлике терена настају као последица геолошке грађе, као основног предуслова, затим деловањем различитих физичких фактора, као и техногене активности на геолошку средину.

Територија општине Лозница у геолошком смислу припада геотектонској јединици – Вардарска зона, тачније јадарском блоку њене екстерне субзоне. Највећи део овог блока има за основу палеозоик јадарског развића по чему је и добио назив. Геолошку грађу јадарског блока чине стене и седименти који су настајали током палеозоика, мезозоика и кенозоика, а на терену су веома распрострањени и квартарни седименти.

У Јадру су распрострањени искључиво средњомиоценски седименти. Седименти квартарне старости заузимају веће пространство у долини водотока Дрине и Јадра. У оквиру ових творевина издвојени су терасни, падински, и алувијални седименти.

Речне терасе се налазе у западном делу истражног терена, од Трбушнице до Новог села, као и дуж Јадра. Изграђене су од глине, шљункова, супескова и местимице пескова. Дебљина ових седимената варира од 20 до 30 метара. Делувијално-пролувијални седименти настају развојем падинских процеса, односно површинским спирањем и повременим наглим акумулацијама бујичног карактера.

Алувијалне насlage имају највеће распрострањење у долинама Дрине, Јадра, Корените и Лешнице. Изграђују их шљункови, пескови и суглине, а дебљина је већа од 40 метара.

Климатске карактеристике општине

Подручје Лознице карактерише умерено континентална клима, са подпланинским обележјима, са средњом годишњом температуром од 11,2°C. Најхладнији месец у години је јануар са средњом месечном температуром од 0,2°C, а најтоплији јул, са средњом температуром од 20,6°C. Вегетациони период у овој области траје 200 до 220 дана.

Апсорбовање дела сунчевог зрачења од стране земљине површине и загревање ваздуха зависи од географске ширине, надморске висине, експозиције места, облачности и замућености ваздуха. Средња годишња вредност температуре ваздуха у Лозници је 12.9°C, најниже температуре се појављују у јануару (-1.0°C) а највише у августу (29.4°C). Осим најхладнијег месеца јануара и најтоплијег августа, годишњи ток температуре се одликује и бржим порастом од зиме ка лету од њеног снижавања од лета ка зими.

Падавине уз температуру ваздуха представљају један од најважнијих климатолошких елемената, посебно с обзиром да се предметно поднебље претежно карактерише облачношћу и падавинама, више него топлотном инсоларношћу, које директно утиче на појава и опстанак вегетације, распрострањеност насеља, а тиме и на људске активности.

Просечна годишња вредност падавина у Лозници је 819,5 mm. Познавање максималних дневних висина падавина су веома значајан податак како за планирање тако и за комуналне службе, водопривреду и пољопривреду.

Преовлађујуће струјање ваздушних маса у Лозници је из правца југозапада, а затим северни ветар, северозападни и западни ветар. Терен је прилично заштићен од ветрова околним планинским масивима. У погледу поделе на географске зоне брзина ветрова, ово

подручје спада у I зону умерено јаких ветрова. Брзина доминантних ветрова износи око 2,5 m/sec. Олујних ветрова у Лозници има веома мало и јављају се у просеку два пута годишње.

Хидрографске карактеристике

Хидрографска мрежа на територији општине Лозница припада сливу реке Дрине. На потезу од Бање Ковиљаче до Новог села, алувијон Дрине је веома широк, местимице достиже и до 400 m.

Речно корито је усечено у алувијалне седименте, а дубина варира од 3 до 7 m. Највећа притока Дрине је Јадар, а од мањих притока су Штира, Трбушница, Жеравија, Криваја, Боринска река и друге.

Кроз насеље Лозница протиче река Штира. Штира је река која настаје од више изворишних кракова који долазе са падина Главице (703 m), Белега (692 m) и Лисине (657 m). Дужина Штире са главним изворишним краком Штира потоком износи 15,5 km. Површина слива је 43,4 km² а просечан протицај на ушћу у Дрину је 0,5 m³/s. Кроз Лозницу и Лозничко Поље корито Штире је регулисано. Долина је предиспонирана раседном линијом, а састоји се од две кратке клисуре и три проширења. Најдужа притока Штире је Сува Река.

Река Дрина је према Уредби о категоризацији водотока и Уредби о класификацији вода („Сл. гласник СРС“, бр. 5/68) сврстана у II категорију водотока, а према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, бр. 83/2010) сврстана у водотоке I реда.

Сходно Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Службени гласник РС“, бр. 83/10), водотоци Дрина, Јадар и Штира су воде I реда. Сви остали водотокови на територији града су воде II реда.

Слив реке Дрине – водотока I реда обухвата водотокове: река Јадар, река Лешница, река Штира, река Трбушница, река Жеравија, река Криваја, Боринска река, Симића поток, Цигански поток и Дубоки поток.

Назив водотока	Површина слива (km ²)	Дужина тока кроз територију града Лознице (km)	Максимална количина стогодишње воде (Q 1%)
Штира	43,38	15,5	127

Као што се из табеле може видети сливно подручје реке Штире износи 43,38 km², а дужина речног тока износи 15,5 km. Река Штира протиче кроз катастарске општине Зајача, Пасковац, Воћњак, Лозничко Поље и град Лозница. Регулисани део корита – обострани насип реке у укупној дужини износи 8,98 km и предвиђен је за проток воде од 112 m³ у секунди. Река Штира је регулисана, двогубим коритом, обложеним каменом у цементном малтеру, до ушћа у Дрину (4,49 km), али је изван насеља земљана регулација (насип). Средњи протицај Штире износи 60 l/s, а максимални 94,56 m³/s, што упозорава на експесивност водног режима и велики ерозивни рад и транспорт наноса и угрожава.

Месне заједнице Воћњак, Пасковац и Зајача угрожене су од поплаве реке Штире, она је бујичног типа са преплављеним коритом. Корито у месној заједници Воћњак је неочишћено као и уливи потока у ову реку због чега тече по околним њивама и угрожава стамбене објекте. Река Штира директно угрожава:

- Пут II Б бр. 330 Зајача – Лозница, јер се при наиласку поплавног таласа подрива пут, односи подзиде и др.
- Велика опасност при поплавама може наступити и у случају глављење дрвећа и плутајућег отпада на прилазу Штире испод мостова и то: пропуст моста у ужем градском центру – улица Пашићева, пропуст моста у насењу Градилиште код „Вискозиног хотела“, пропуст дрвеног моста код објекта установе за предшколско васпитање „Бамби“, улица Пролетрских бригада, пропуст испод угоститељског објекта „Интермецо“ у самом центру града. Запушењем пропуста испод мостова

дошло би до изливања Штире и тиме директно угрозила ужи центар града, стамбене објекте, угоститељске и трговинске објекте и др.

У току одбране од поплаве (22-23 јун 2020. године), изведени су интервентни радови на реци Штира у месној заједници Воћњак измуљавање корита и израда привремених насипа и заштита обале каменом. У оквиру редовног одржавања у 2020. години извршено је чишћење минор корита од речног наноса у регулисаном делу кроз градско подручје.

ЈВП „Србијаводе“ Београд, у сарадњи са Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“ Београд, израдило је Идејно решење за регулацију корита реке Штире у дужини од 2,5 км узводно од регулисаног дела на ст.км. 4+750 до ст.км. 7+000 у месној заједници Воћњак. Реализацији наведеног пројекта приступиће се по регулисању имовинско-правног односа у наредном периоду.

Сви водотоци града Лознице, имају претежно бујични карактер, хидролошког режима, поплаве на њима имају изразито бујичне карактеристике, брзу појаву и разорне ефекте уз упоредно јављање бујичне лаве, одрона и клизишта.

Одбрану од поплава за водотоке Града (првог реда), на којима постоје објекти за заштиту од штетног дејства воде спроводи ЈВП „Србијаводе“-ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа. Одбрана од поплава на водотокима II-реда у надлежности је града Лознице. Град Лозница израђује и доноси Оперативни план одбране од поплаве за воде II-реда. У циљу спречавања настајања поплава и умањења штетних последица на нерегулисаним водотокима, неопходно је у подпуности реализовати превентивне мере заштите. Носиоци активности спровођења оперативних мера одбране од поплава у складу са Оперативним планом за одбрану од поплава су ЈВП „Србијаводе“-ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа, ЈП „Лозница развој“ Лозница, ЈКП „Наш дом“ Лозница и организационе јединице РХМЗ.

Флора и фауна

Од флоре најзначајније су: бела врба, пепељаста врба, топола, црна јова, јасен, лужњак, храст, бели граб, црни граб, црни јасен, буква, багрем и др. Присутне су и заједнице зељастих биљака: траве, ливадске биљке (посебно лековито биље, као нпр. кантарион, кичица, хајдучица, мајчина душица и др.), бројне врсте јестивих гљива и пољопривредне културе.

Реке на подручју града Лозница спадају у чисте текуће воде. Нарочито су чисте воде потока и речица које се уливају у Лешницу и Јадар, а и Дрина је веома брза и чиста. Из тог разлога се ова територија може сматрати за очувану и у погледу богатства рибљим врстама. У овим рекама се налазе: сом, младица, скобаљ, пастрмка, шаран, клен, мрена, липљан, штука, смуђ, зека, платика и др.

На територији града Лозница срећу се различите врсте сисара као што су: зец, лисица, веверица, вук, срна, дивља свиња и др.

Око Дрине и њених акумулација прелећу или се кратко задржава преко 50 врста птица, неке од њих су: пољска јаребица, јаребица камењарка, препелица, дивља патка и фазан..

Сеизмолошке карактеристике

Подручје плана генералне регулације се налази у сеизмичкој зони 7° MCS до 8° MCS скале. Републички сеизмолошки завод је 15.10.2021. године доставио услове бр. 02-420-1/2021. На слици бр. 1 представљена је Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475 г. изражен у степенима макросеизмичког интензитета на планском подручју за Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница.

Слика бр. 1: Карта сеизмичког хазарда

Природна добра

Завод за заштиту природе Србије за потребе израде плана, издало је услове под бројем 021-3359/2 од 24.11.2021. године у којима се наводи да се у обухвату Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница (даље: Измена и допуна Плана), налази Споменик природе „Стабло храста лужњака Дебели грм - Руњани“, за који је дефинисан режим заштите (III) трећег степена. Планско подручје се граничи са реком Дрином која са својим обалским појасом представља еколошки коридор еколошке мреже Републике Србије. Сходно томе, издају се следећи услови заштите природе:

- 1) Обезбедити услове за очување ваздуха, земљишта, подземних и површинских вода, посебно реке Дрине, еколошког коридора од међународног значаја еколошке мреже РС, као и Жеравије, Штире и других водотока који имају улогу локалних еколошких коридора;
- 2) Треба избећи све радове и активности које могу на било који начин да угрозе или оштете заштићено природно добро, Споменик природе „Стабло храста лужњака Дебели грм - Руњани“, који се налази на К.О. Руњани. Планирати очување заштићеног стабла у складу са мерама заштите одређеним Актом о заштити.
- 3) Предвиђа се максимално очување постојеће вегетације. Задржаће се постојеће зеленило и планирањем новог обезбедити највиши ниво очувања и унапређења животне средине насеља, у интеракцији са постојећим и будућим привредним делатностима.
- 4) Дефинисати однос према природним елементима (појединачним стаблима, групама стабала, дрворедима, шумама заштитног карактера, као и излетничким шумама,...) како би се просторно и функционално инкорпорирали у планирану концепцију система зеленила предметног планског подручја.
- 5) Подизање зелених заштитних појасева предвиђа се где год је то неопходно (дуж саобраћајнице, железничке пруге, радне зоне итд.) због умањења негативних ефеката (буке, загађења ваздуха, утицаја доминантних ветрова,...) насталих дејством саобраћаја или у процесу производње, као и умањења визуелних негативних ефеката.
- 6) При одабиру заштитног зеленила комбиновати листопадне и четинарске врсте дрвећа и жбуња, како би било у функцији током целе године. Препоручује се аутохтона дендрофлора и то врсте које задовољавају критеријуме брзог пораста, естетске вредности и отпорности на загађиваче. Избегавати инвазивне врсте: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Primus serotina* (касна сремза), (багрем, кисело дрво, багремац,...) чије спонтано ширење не само да угрожава природну вегетацију, него знатно повећава и трошкове одржавања зелених површина. Такође, избегавати врсте које су детерминисане као алергене (тополе и сл.).
- 7) Предвиђа се заштитна река Дрина која се граничи са предметним планским подручјем од деградације и загађивања. Забрањује се слободно депоновање

- комуналног и другог отпада, како у корито реке, тако и дуж обале, као и испуштање отпадних вода и обезбедити контролу и санацију свих облика загађења.
- 8) Забрањује се промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора Дрине.
 - 9) При утврђивању намене приобаља Дрине водитло се рачуна да се у што већој мери сачува структуралност и функционалност приобаља у природном стању, односно крајечна вегетација која је значајна за биљне и животињске врсте карактеристичне за влажна станишта.
 - 10) Не дозвољава се викенд и другу изградњу на самој обали водотока. Сачувати приобални појас ради доступности водотока, као јавног добра.
 - 11) Неопходно је очувати и заштитити и остале водотоке Планског подручја (Штиру, Жеравију, Трбушницу) које су значајне са аспекта очувања биодиверзитета и квалитета животне средине.
 - 12) Изменама и допунама Плана обезбедиће се максимално очување пољопривредног земљишта, посебно већих бонитетних класа, кроз концепцију изградње и рационално коришћење постојећег грађевинског земљишта, односно спречити прекомерну пренамену пољопривредног у грађевинско земљиште.
 - 13) Предвиђа се потпуно инфраструктурно опремање подручја, пре свега мисли се на водоснабдевање и евакуацију отпадних вода, као и стварање услова за даљински систем грејања. За индивидуалне стамбене и друге објекте који се не могу прикључити на канализациону мрежу планира се изградњу непропусне септичке јаме, која треба да буде прописана као стандард за овакве објекте. Такође, предвидети и ефикасан систем атмосферске канализације, као и одвођење вода са коловоза саобраћајница.
 - 14) Уколико се током предвиђених радова наиђе на геолошко- палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Закону о заштити природе извођач обавести Министарство заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

1.4.2. СТАЊЕ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Према Закону о културним добрима (Службени гласник РС бр.71/94) непокретна културна добра су споменици културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места, која се утврђују и проглашавају одлукама и решењима надлежних органа и штите се одредбама поменутог Закона.

Добра која уживају претходну заштиту по основу покретања поступка за проглашење, као и по основу евиденције у службеној документацији Завода штите се истим Законом.

Заштићена околина непокретних културних добара и добра која уживају претходну заштиту, у погледу предузимања мера заштите и свих других интервенција, има исти третман као и заштићена непокретна културна добра.

Споменици, бисте, спомен-плоче и друга спомен-обележја, посвећена значајним личностима и догађајима такође уживају претходну заштиту, по основу евидентирања у службеној документацији Завода у складу са Законом.

Непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту не смеју се уништити или оштетити, нити се без сагласности у складу са Законом о културним добрима, може мењати њихов изглед, својство или намена.

Према Плану заштите и ревитализације градитељског наслеђа за потребе израде Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница, које је урадио Завод за заштиту споменика културе Ваљева (новембар 2021.год.) прописују се следећи услови:

1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

1. ДОМ КУЛТУРЕ “ВУК КАРАЏИЋ”, СК,
2. ЗГРАДА СТАРЕ АПОТЕКЕ, (сада музеј “Јадар”) СК,
3. ЛОЗНИЧКИ ГРАД, СК,
4. КУЋА КАТИЋА СА ГАЛЕРИЈОМ МИЋЕ ПОПОВИЋА, СК,
5. ТРГ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА, ПКИЦ,
6. ЗГРАДА СТАРЕ БОЛНИЦЕ у Лозници, СК
7. ЗГРАДА ГИМНАЗИЈЕ “ВУК КАРАЏИЋ” у Лозници, СК
8. ЗГРАДА УПРАВЕ ЈАВНИХ ПРИХОДА у Лозници, СК

• УСЛОВЕ ЧУВАЊА, ОДРЖАВАЊА И КОРИШЋЕЊА УТВРЂЕНИХ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

- Правни основ примене одредби Закона о културном наслеђу ("Сл. гласник РС", бр. 129/2021) и Закона о културним добрима ("Сл. гласник РС", бр. 71/94, 52/2011 - др. закони, 99/2011 - др. закон, 6/2020 - др. закон, 35/2021 - др. закон, 129/2021 - др. закон и 76/2023 - др. закон) је постојање Одлуке односно Решења о утврђивању.
- Мере техничке заштите оквирно и у најширем смислу одређене су самом Одлуком односно Решењем о утврђивању.
- Власници односно корисници Непокретног културног добра (у даљем тексту: НКД) дужни су да пре предузимања било које врсте интервенције на објекту (инвестиционо одржавање, реконструкција, адаптација, санација и ревитализација) да поднесу надлежном Заводу за заштиту споменика културе Захтев за добијање Решења о предузимању мера техничке заштите, као и да исто доставе надлежној Урбанистичкој служби како би она издала Акт о урбанистичким условима.
- Власници односно корисници објекта дужни су да по добијању Решења о предузимању мера техничке заштите надлежног Завода за заштиту споменика културе, израде пројектну и пратећу техничку документацију у свему према датим условима, као и да на исту прибаве Решење о сагласности надлежног Завода за заштиту споменика културе.
- Мере техничке заштите првенствено се издају у циљу враћања објекта у аутентично стање.
- На објектима где се по процени стручњака надлежног Завода за заштиту споменика културе могу дозволити одступања од аутентичног габарита, као и изворног изгледа мере техничке заштите су таквог карактера да имају за циљ да одступања не смеју битно нарушавати аутентични изглед, као и примену материјала, а не могу у погледу габарита и регулационе линије бити супростављени општој регулацији предвиђеној регулационим плановима Урбанистичке службе.
- Утврђена НКД имају заштићену околину дефинисану самом Одлуком.
- Издавање услова за предузимање мера техничке заштите је у функцији самог НКД
 - објекти не смеју габаритом и изгледом да конкуришу утврђеном НКД;
 - не сме се дозволити градња нових објеката који би заклањали и угрожавали визуру утврђеног НКД;
- На објектима у заштићеној околини за издавање услова за предузимање мера техничке заштите и других радова није основни критеријум задржавање аутентичности, мада је то и даље битан критеријум, али се мере техничке заштите издају кроз сагледавање целокупног простора, и свих објеката на њему.
- За заштићени простор обавезно је урбанистичко и комунално решење у сарадњи са надлежним Заводом за заштиту споменика културе.
- Тенде и рекламе се могу поставити уз дозволу и по условима надлежне Службе заштите.
- У заштићеном простору не дозвољава се постављање надземних и ТТ водова.
- Не дозвољава се постављање монтажних киоска.

- Не дозвољава се постављање контејнера, као ни депоновање било каквог отпадног материјала.
- Паркирање возила се може вршити уз дозволу и по условима надлежне Службе заштите.
- У Просторним целинама постојање и режим саобраћаја се регулишу уз дозволу и по условима надлежне Службе заштите.
- Рушење објекта у заштићеној околини може се вршити уз дозволу и по условима надлежне Службе заштите.

2. ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ

1. ЗГРАДА „ЛОВАЧКИ ДОМ“ УЛ. КАРАЂОРЂЕВА БР. 17
2. ЗГРАДА У УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 38.
3. ЗГРАДА У УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 36.
4. ЗГРАДА МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ
5. ЗГРАДА НА ТРГУ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 6
6. ЗГРАДА НА ТРГУ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 10.
7. ЗГРАДА ЕКОНОМСКЕ ШКОЛЕ НА ТРГУ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА
8. ЗГРАДА У УЛ. ВЛАДЕ ЗЕЧЕВИЋА БР. 7.
9. ВОДЕНИЦА У УЛ. ПУКОВНИКА МИЛАНА ЈОВИЋА
10. ЗГРАДА БИВШЕГ ХОТЕЛ „ЦЕНТРАЛ“ УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА
11. ЗГРАДА У УЛ. КНЕЗА МИЛОША БР. 6.
12. ЗГРАДА У УЛ. ПАШИЋЕВОЈ БР. 18.
13. ЗГРАДА У ПАШИЋЕВОЈ БР.21
14. ЗГРАДА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ
15. ЗГРАДА НЕКАДАШЊЕГ СУДА, САДА СУПА-а
16. ЗГРАДА СОКОЛСКОГ ДОМА
17. ЗГРАДА ПРВЕ КЊИЖАРЕ

1. ЗГРАДА „ЛОВАЧКИ ДОМ“

Здање је подигнуто око 1900. године. У њему се налазило седиште среза (среска кућа).

Приземни објекат издужене правоугаоне основе подигнут на регулационој линији улице са улазом организованим на подужној дворишној страни. Улична фасада је истакнута са четири велика прозорска отвора, од којих су спољашњи, лучно засведени, постављени на плитким угаоним ризалитима. Око прозорских отвора тече малтерска пластика која је и једини декоративни елеменат на објекту. Кров је четвороводан са бибер црепом као покривачем. Зграда је изграђена од опеке, а сокл је камени.

2. ЗГРАДА У УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 38.

Спратни објекат подигнут на регулационој линији улице са јасном и наглашеном поделом приземног и спратног дела хоризонталним венцем. Улична фасада је компонована строго симетријски са правилно распоређеним прозорским отворима у низу по етажама и са два улаза од којих је један постављен по средини, а други на углу објекта (средишњи води у приземни део, а угаони на спратни део објекта, што говори да је зграда пројектована са двојаким наменом: у приземљу пословни простор, а на спрату стамбени). Улична фасада је осмишљена тако да се на њој не истиче декоративна пластика, већ прозорски отвори и портали. Тако у приземном делу једва приметна малтерска декорација уоквирује прозорске отворе (на порталима је изостављена), а на спратном делу она је наглашенија и састоји се од плитких канелурисаних пиластара са капителима, лоцираних између отвора, и канелурисаних правоугаоних подпрозорника.

Зграда је у новије време претпела извесне измене (оригинална дрвена столарија замењена је ПВЦ столаријом).

3. ЗГРАДА У УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 36.

Спратни објекат у низу са претходним, постављен на регулационој линији улице. Приземни део је, као и код суседног објекта, одвојен од спратног хоризонталним венцем који је још више истакнут низом украса у облику слепих аркадица. Карактеристика приземног дела, чија је намена пословна, је присуство колског пролаза за двориште, поред улаза за пословни простор. На спратном делу су три прозорска отвора распоређена тако што су два груписана, а трећи је одбојен пиластром. Два идентична пиластра су на угловима спратног дела. Прозорски отвори су уоквирени лучним надпрозорницима, а у простору подрозорника су по два плитка ромба.

Објекат је остао неизмењен у односу на аутентичан изглед из времена изградње.

4. ЗГРАДА МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ

Зграда је зидана око 1930. године. Угаони објекат, високог приземља са једном фасадом постављеном на регулациону линију улице, а другом окренутој реци што јој омогућава да буде сагледљива и да има лепу визуру. Само место на којој је зграда лоцирана, условило је облик основе као и изглед објекта. Поред две фасаде појављује се трећа, угаона, у основи полукружна са атиком као завршетком у врху. Три издужена лучна прозорска отвора са три мање розете изнад њих доминирају на овој фасади, док су на осталим прозорски отвори већих димензија и равно завршени. Богата декоративна стилизована пластика украшава сва фасадна платна здања.

Зграда је претпела веће измене у односу на аутентично стање: дозидан је анекс уз зграду што јој је у основи изменило првобитан изглед.

5. ЗГРАДА НА ТРГУ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 6.

Спратни пословно–стамбени објекат постављен на регулационој линији улице са кровом на две воде. Подигнут између два рата са наменом коју и данас има, претпео је измене у приземном делу, док је спратни део остао неизмењен са четири издужена прозорска отвора и скромном малтерском пластиком подрозорника и надпрозорника.

6. ЗГРАДА НА ТРГУ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 10.

Објекат је подигао трговац Савић између два св. рата.

Угаони објекат чије су стране на регулационим линијама улица. Трећа фасада је угаона са спратним делом решеним у облику еркера.

Кућа у својој првобитној намени је била предвиђена за становање и трговину: приземни део је пословни, а спратни стамбени. Приземни део је претпео извесне измене, док је спратни остао неизмењен. По свој прилици тежиште декорације је било на стамбеном делу: прозорске отворе украшавају подпрозорници и надпрозорници, а измеђи њих тече хоризонтални венац у облику низа мањих кружних испупчења. Два репрезентативна балкона су постављени на две уличне фасаде са оградама од кованог гвожђа.

Кров је сложен са фалцованим црепом као покривачем.

7. ЗГРАДА ЕКОНОМСКЕ ШКОЛЕ

Зграду у којој је сада смештена средња Економска школа подигао је трговац Јевтић, а њена намена је била пословно – стамбена (спрат је служио становању, а приземље је био магацински простор).

Судећи по истој декоративној малтерској пластици (инспирирана сецесијом) која је примењена и на згради Музичке школе, ова два објекта припадају истом времену настанка, а можда су дело истог пројектанта.

Као и зграда Гимназије и ово је угаони објекат са фасадама лоцираним на регулационим линијама улица. Лучно засведени главни портал постављен је на фасади која гледа на Трг са великим еркером изнад. Еркер носи две мање просторије и балкон између чија је ограда изведена од кованог гвожђа. Цео еркер је под кровом на једну воду чији је покривач лим, док је остали део грађевине има сложену кровну конструкцију са фалцованим црепом.

8. ЗГРАДА У УЛ. ВЛАДЕ ЗЕЧЕВИЋА БР. 7.

Први власници куће били су Илија и Сениша Јосимовић.

Објекат је саграђен око 1930. године као спратно здање основе у облику издуженог правоугаоника постављено главном фасадом на регулационој линији улице. Првобитну пословно-стамбена намену објекат је задржао до данас. Зграда због свог издуженог облика, као и правилног распореда прозорских отвора на спрату поседује извесну монументалност. Уочљиви украси су у облику надпрозорника рађених у маниру неоренесансе, као и неколико маскерона у облику лавље главе на капителима плитких пиластара. У низу прозорских отвора на спрату постављена су и два балконска отвора која воде на конзолне балконе уоквирене оградама од кованог гвожђа.

Зграда је у новије време претпела измене тако што јој је оригинална дрвена столарија замењена ПВЦ столаријом.

9. ВОДЕНИЦА У УЛ. ПУКОВНИКА МИЛАНА ЈОВИЋА

Воденица која је некада припадала Раду Стефановића подигнута је на имању Стефановића, вероватно у 19. веку. Данас њен власник је Станковић Предраг. Воденица је правоугаоне основе рађена у комбинацији бондрук система и дрвене конструкције. Темељи су камени, а кров је вишеводан са бибер црепом као покривачем.

Воденица је активна. Током последњих деценија воденица је претпела велике измене: ојачана је армирано-бетонском конструкцијом, а у ентеријеру је постављен бетонски под, тако да је доста изгубила на својој аутентичности.

10. ЗГРАДА У УЛ. ЈОВАНА ЦВИЈИЋА БР. 8.

Зграда бившег хотела „Централ“ лоцирана је на углу две улице тако да је својом архитектуром прилагођена месту на коме се налази. То је приземни објекат неправилне основе са сложеним кровом и бибер црепом као покривачем. Главни улаз је постављен на углу две улице тако да формира трећу фасаду која је у врху наглашена атиком. Низ прозорских отвора су распоређени дуж обе подужне фасаде.

Своју основну намену хотел је имао до пре 30-так година.

11. ЗГРАДА У УЛ. КНЕЗА МИЛОША БР. 6.

Објекат је пре Другог св. рата купио Мија Вујић за потребе становања. Садашњи власници зграде су деца Мије Вујића.

Грађевина је лоцирана на регулационој линији улице окренута дужом страном улици. То је спратни објекат правоугаоне основе са централно постављеним порталом на уличној фасади. Улаз је наглашен плитким ризалитом који се завршава у врху забатом са сопственом кровном конструкцијом. Изнад улаза је конзолни балкон са оградом од кованог гвожђа. У свом првобитном изгледу и функцији, намена је била стамбена, приземни и спратни део су решени на исти начин, тако да цела улична фасада одише симетријом. Једини декоративни детаљи су лучни надпрозорници од опеке који су остали немалтерисани тако да чине контраст осталим малтерисаним површинама.

Зграда није сачувала свој аутентичан изглед.

12. ЗГРАДА У УЛ. ПАШИЋЕВОЈ БР. 18.

Кућу је подигао Срећко Ковачевић, лимар 1927. године.

Приземни објекат је изграђен на регулационој линији улице, са једноставно решеном фасадом која је прилагођена његовој намени: наиме зграда је подигнута као пословно-стамбени објекат (ту намену је задржала и данас); у једном делу грађевине се налази пословни простор са репрезентативно решеним улазом-излогом изнад кога је атика која га наглашава и издваја од стамбеног простора који је лоциран у другом делу објекта кога препознајемо преко великог трокрилног прозорског отвора. Сокл је камени, а остали део грађевине је зидан опеком и малтерисан. Објекат је покривен двоводним кровом. Од малтерске декоративне пластике ту су четири плитка пиластра и натпис о власнику објекта постављеним изнад портала: "СРЕЋКО КОВАЧЕВИЋ".

Ово је редак пример објекта сачуваног у свом аутентичном облику у Лозници.

13. ЗГРАДА У УЛ. ПАШИЋЕВОЈ БР. 21.

Мањи приземан објекат правоугаоне основе са ужом страном постављеној на регулационој линији улице. На једноставној грађевини која се својим обликом и величином не издваја, истичу се богато обрађене фасаде са декоративном пластиком инспирисаном сецесијом.

Првобитна намена објекта била је стамбена, али је у новије време намена промењена у пословну (део до улице), тако да је кућа изгубила на свом аутентичном изгледу.

14. ЗГРАДА ЖЕЛЕЗНИЧКЕ СТАНИЦЕ

Пруга Шабац - Лозница - Бања Ковиљача грађена је 1910. године. Не зна се када је изграђена зграда железничке станице у Лозници, која је сада у власништву ЖТП – Београд.

Употреба лука као архитектонског елемента, крова на четири воде, димњака инспирисаних народном архитектуром итд, су архитектонски елементи који упућују на неког од српских архитеката који су стварали између два рата и чија је инспирација била окренута традиционалној српској архитектури.

15. ЗГРАДА НЕКАДАШЊЕГ СУДА, САДА СУПА-а

Здање је подигнуто за потребе начелства и среског суда 1910-1911. године.

Због своје јавне намене објекат је пројектован и изграђен као спратна зграда већих димензија са централно лоцираним улазом на главној, уличној фасади. Као слободностојећи у окружењу сагледљив је са свих страна. Дугачке подужне фасаде "разбијене" су низом великих прозорских отвора у правилно распоређеном ритму. Једина сачувана декоративна пластика на главној фасади су плитке пиластри постављени на угловима објекта, по средини и око главног портала.

Кров је сложен, вишеводан, са фалцованим црепом као покривачем.

16. ЗГРАДА СОКОЛСКОГ ДОМА

Дом је сазидан 1931. године за потребе соколског удружења, а по пројекту Момира Коруновића, једног од најзначајнијих српских архитеката 20. века. У односу на пројекат изведено стање је претрпело извесне измене, нарочито на главној фасади. Зграда је правоугаоне основе са истакнутим ризалитом у коме је смештен главни улаз у објекат. Због

потребе за осветљавањем унутрашњег простора на свим фасадама доминирају велике
лучно засведене монофоре.

Локација објекта је понижавајућа јер је стешњен између стамбених зграда касније
сазиданих које га потпуно заклањају од погледа са улице.

3. АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

1. идентификациони Л25

- врста локалитета..... насеље
- Назив..... Видојевица
- максимална ширина.....100
- место Руњани
- максимална дужина.....100
- катастарска.....000
- површина..... 0
- х координата 7362242.482
- у координата 4934942.154
- културна.....винчанска
- период..... неолит
- класа локалитета..... насеље

Локалитет се налази на заравњеном терену друге речне терасе западно од села у
меандру реке Жеравије. Површински налази грнчарије и лепа указују на неолитско насеље.

2. идентификациони Л23

- врста локалитета..... насеље
- назив.....Кованлуци
- максимална ширина.....200
- место.....Клупци
- максимална дужина.....100
- катастарска.....000
- површина 2 ha
- х координата.....7360997.530
- у координата.....4935931.112
- континуитет налаза..... једна зона
- Културна.....винчанска
- период.....неолит
- културна..... неопредељен
- надморска висина.....117
- период..... неолит
- класа локалитета.....насеље

4. идентификациони Л7

- врста локалитета Тумули
- назив Громиле
- максимална ширина 100
- место Руњани
- максимална дужина 100
- катастарска 000
- површина 1
- х координата 7361518.197
- у координата 4935896.401
- континуитет налаза..... једна зона
- датовање..... 00
- тип рељефа друга речна тераса

- културна неопредељен
- надморска висина.....120
- период.....Бронзано доба
- класа локалитета некропола

Напомена: остаци 2 праисторијска тумула пречника по 23 m.

5. идентификациони Л18

- врста локалитета Тумули
- назив..... Царев грм
- максимална ширина 100
- место Руњани
- максимална дужина 200
- катастарска..... 000
- површина..... 1
 - х координата 7362760.669
 - у координата 4935099.904
- континуитет налаза..... једна зона
- датовање.....00
- културна неопредељен
- надморска висина.....120
- период.....Бронзано доба
- класа локалитета некропола

Напомена:Група од 17 праисторијских тумула пречника од 15 до 30 m.

Услови:

Носиоци права коришћења за културно добро имају нарочито следеће обавезе и одговорности:

- да најкасније 3 месеца пре почетка извођења радова у зони археолошког налазишта обавесте и прибаве мишљење од Завода за заштиту споменика културе " Ваљево " о свим планираним грађевинама и другим радовима;
- не могу вршити било какве радове који могу довести до оштећења археолошког налазишта;
- да са изузетном пажњом чувају и одржавају археолошка налазишта и спроводе утврђене мере заштите као и да обавештавају Завод за заштиту споменика културе у Ваљеву о свим правним и физичким променама;
- да обезбеде научна и стручна истраживања, техничка и друга снимања, као и извођење мера техничке заштите у складу са одредбама Закона;да обезбеде доступност археолошког налазишта јавности.

Уколико се накнадно открију археолошки локалитет, исти се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћена прекопавања, ископавања и дубока преоравања.

Инвеститор објекта је дужан да обезбеди средства за истраживања, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива предходну заштиту које се открије приликом изградње инвестиционог објекта- до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.

(члан 110. Закона о културним добрима)

У непосредној близини археолошких локалитета инвестициони радови спроводе се уз повећане мере опреза и присуство и контролу надлежних служби заштите.(Завода за заштиту споменика културе "Ваљево")

Археолошки локалитети се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћено прекопавања, ископавања и дубока заоравања (преко 30 cm).

- Уколико би се током радова наишло на археолошке предмете извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети, те да се сачува на месту и у полажају у коме је отривен (члан 109. ст.1 Закона о културним добрима).
- У случају трајног уништавања или нарушавања археолошког локалитета због инвестиционих радова, спроводи се заштитно ископавање о трошку инвеститора. (члан 110. Закона о културним добрима)
- У непосредној близини археолошких локалитета инвестициони радови спроводе се уз повећане мере опреза и присуство и контролу надлежних служби заштите.(Завода за заштиту споменика културе "Ваљево")
- Забрањује се привремено или трајно депоновањ земље, камена, смећа и јаловине у, на и у близини археолошких локалитета.
- Дозвољава се инфраструктурно опремање простора археолошких локалитета и његово уређење према посебним условима и стручним мишљењима које доноси Завод за заштиту споменика културе "Ваљево".
- Забрањено је вађење и одвожење камена и земље са археолошких локалита

1.4.3. СТОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Становање

У Лозници према Попису становништва из 2011. године је живело 19212 становника, односно 24,2% укупног становништва ЈЛС, а према најновијем Попису из 2022. у Лозници живи 19515 становника.

Саобраћајна мрежа

Везу са окружењем и осталим деловима Републике Србије град Лозница остварује друмским саобраћајницама и железницом.

Од друмских саобраћајница значајни правци који пролазе кроз територију Града Лозница су Државни пут I-Б реда бр. 26 и Државни пут I-Б бр. 27, а најзначајнији је свакако Државни пут I-Б реда бр. 26 који представља везу са севером земље те као такав има и велико саобраћајно оптерећење.

Од осталих видова саобраћаја на подручју Плана се налази и траса постојеће железничке пруге Лозница - Шабац и представља значајну везу са мрежом пруга Србије.

Саобраћајни токови на путној мрежи подручја Плана су превасходно транзитног карактера на магистралним правцима и изворно-циљног на локалној и мрежи стамбених и приступних саобраћајница.

На постојећој железничкој прузи не постоји довољна искоришћеност овог вида саобраћаја са нередовним и спорадичним проласцима возова, а јавни превоз путника путем железнице скоро да и не постоји.

Водоснабдевање

Град Лозница, Бања Ковиљача и већи део насеља западног дела града снабдевају се водом са постојећег изворишта „Зеленица” у приобаљу реке Дрине у југозападном делу града.

На основу резултата бушења сондажно-истражних бушотина у подручју овог изворишта, и на основу хидрогеолошких карактеристика изучаваног подручја утврђено је да је капацитет изворишта 170-200 l/s при минималном водостају реке Дрине.

Инсталисани капацитет потисних црпки на поменутом изворишту знатно је већи (350-400 l/s) отворена је могућност експлоатације новог изворишта на локацији узводно од постојећег. Ново извориште „Горње поље“ има капацитет 150-200 l/s.

Водоснабдевање је подељено на 7 праваца, и то:

- Правац 1 – Бања Ковиљача, главни довод је Ø200 од водозавода (пумпне станице) до резервоара у Бањи Ковиљачи
- Правац 2 – Лозница и села, главни довод је Ø600 од водозавода до резервоара „Трешњица“ у Лозници
- Правац 3 – Башчелуци, цевовод Ø150
- Правац 4 – Воћњак (Зајачки пут) снабдева мањи део насеља Воћњак, цевовод Ø150
- Правац 5 – Тршић: снабдева Плоче, део насеља Воћњак, Тршић, део насеља Клупци, цевовод Ø300
- Правац 6 – Клупци: снабдева насеље Клупци, Горње и Доње Недељице, Брезјак, Слатину, Руњане, цевоводи Ø300 и Ø200
- Правац 7 – Лешница: насеља у правцу Шора, Липнице, Козјака цевовод Ø400

Према конфигурацији терена Лозница је подељена у две висинске зоне водоснабдевања. Корисници на котама испод 170 мнм припадају првој висинској зони. Друга висинска зона обухвата подручје изнад коте 170 мнм. Њу чине: IIа висинска зона, црпна станица код резервоара „Трешњица“ (правац 3 водоснабдевања) и IIб висинска зона, црпна станица (Шанац) код споменика Војводе Степе Степановића (правац 5 водоснабдевања).

Фекална и атмосферска канализација

За потребе одвођења фекалних вода са подручја ПГР-а, 1983. године израђен је Идејни пројекат канализационе мреже отпадних вода града Лознице. Понуђено решење подразумева 5 зона канализације, главни колектор и станицу за препумпавање каналског садржаја.

Разматрањем каналске мреже по потцелинама произилази да канализациона мрежа на подручју ПГР-а постоји у односу на број становника који су прикључени на мрежу у проценту од 50%, док је тај податак неповољнији ако се посматра територијална покривеност (30%). Неки значајни делови градског подручја још увек немају канализациону мрежу што у сваком смислу представља велики проблем (здравствени, еколошки).

Концепција канализације отпадних вода усвојена у Генералном урбанистичком плану подразумевала је укидање општег и оријентацију на сепарациони систем. Међутим, предвиђена мрежа кишне канализације урађена је у незнатном проценту, практично је има у неким улицама у центру града (нпр. улице Пашићева, Саве Ковачевића, Јована Цвијића, булевар Доситеја Обрадовића, његов југозападни део). Сви постојећи колектори су гравитациони, а код пројектовања се водило рачуна да њихова траса уједно представља најкраћи пут до реципијента.

Електроенергетска инфраструктура

Енергија долази из два правца:

- 1) Највећи део енергије долази из правца ХЕ „Зворник“, одакле се преносном мрежом 110 kV пласира енергија у следећим правцима:
 - ка ТС 110/35/10 kV „Лешница“ (око 30-40 MW), далековод 110 kV бр. 119/2, од чега се део енергије (око 15-20 MW) даље прослеђује ка ТС 220/110 kV „Шабац 3“;
 - ка ТС 110/35 kV „Лозница 1“ (35-40 MW), далековод 110 kV бр. 106А/3.
- 2) Мањи део енергије долази из правца ТС 220/110 kV „Ваљево 3“, далековод 110 kV бр. 106А/2, одакле се, у максималном радном режиму, у правцу ТС 110/35 kV „Лозница 1“ (Шепак) пласира до 10 MW. Вредности наведене у заградама одговарају максималном радном режиму.
- 3) ТС 110/35/10 kV „Лозница 2“, инсталисане снаге 2х31,5 MVA, је лоцирана у зони приградског насеља Клупци, практично, на траси двоструког далековода 110 kV

између ТС 220/110 kV „Ваљево 3“ и ХЕ „Зворник“. Нова трафостаница ТС 110/35/10 kV „Лозница 2“ преузима напајање дела потрошача трафостанице ТС 110/35 kV „Лозница 1“.

Кроз обухват плана пролазе траса далековода 110 kV бр.106Б/3, који повезује ТС 220/110 „Осечина“ са ТС ХЕ „Зворник“.

У обухвату ПГР Лозница као и на целој територији града постоје две трафостанице 110/35 kV са трансформацијом 110/35 kV у ТС „Лозница 1“ и 110/35/10 kV у ТС „Лозница 2“.

На подручју Града Лозница примењен је систем развода електричне енергије са два средњанапона, 35 kV и 10 kV, тако да се после прве трансформације 110/35 kV јавља мрежа 35 kV и систем трансформације 35/10 kV, а затим мрежа 10 kV и крајње дистрибутивне ТС 10/0.4 kV и нисконапонска мрежа 3х380/220 V. Основно чвориште за напајање 35 kV мреже у обухвату ПГР-а је РП 35 kV ТС 110/35 kV „Лозница 1“ и „Лозница 2“, а постоји и резервно из правца РП 35 kV ТС 110/35 kV „Лешница“ и правца РП 35 kV ТС „Козлук“.

У градском и приградском подручју у функцији је пет трансформација 35/10 kV. Уже градско језгро покривају две трансформације, ТС „Лозница 1“, лоцирана на подручју Лагатора, инсталисане снаге 2х8 MVA и ТС „Лозница 2“ у Клупцима, инсталисане снаге 2х8 MVA.

Мрежа 10 kV за напајање ТС 10/0,4 kV у градској зони је кабловска, а у приградском делу надземна. У градској зони ТС 10/0,4 kV су зидани објекти у склопу стамбених блокова или индустријских објеката или самостални здани или бетонски модулни објекти инсталисане снаге 1х400(630) kVA и 2х400(630) kVA. У приградском делу где је мрежа 10 kV ваздушна, трафостанице су на армирано бетонским или челично--решеткастим стубовима инсталисане снаге 1х160 kVA или 1х250 kVA. Сви елементи ове мреже и трафостанице су типизирани и у складу са техничким препорукама Електропривреде Србије (ЕПС).

У ужем центру насеља нисконапонска (НН) мрежа за напајање потрошача електричном енергијом из трафостаница 10/0,4 kV развија се у задњих 14 година као подземна кабловска и као надземна са самоносивим кабловским сноповима на армираним бетонским или челично-решеткастим стубовима

Јавна расвета саобраћајница у центру града (Булевар Доситеја Обрадовића, Ул Босанска, Ул. Светог Саве и Школски парк) је изведена посебно на округлим челичним стубовима висине 10 m са просечним размаком 35 m. Јавна расвета Ул. Пашићева и Ул. Јована Цвијића је изведена посебно на округлим челичним стубовима висине 10 m са просечним размаком 30 m. Расвета улица у осталим деловима града и приградским насељима је изведена на стубовима НН мреже висине до 7m и просечног растојања 35–40 m, што даје низак квалитет осветљења у погледу равномерности и нивоа бљештања.

Телекомуникациона инфраструктура

У објекту у Ул. Јована Цвијића бр.23 је аутоматска телефонска централа "Лозница" која се састоји од 2 дигиталне централе "Лозница", типа AXE10 и EWSD/RDLU, 2 приступна уређаја типа ИПАН (Huawei) на Лагатору и Клупцима, 36 приступних уређаја типа мини ИПАН (Huawei), и 3 EWSD/RDLU дигиталне централе: у Липничком Шору, Руњанима и Тршићу; са инсталираним капацитетом од 20344 директних и 11856 ADSL прикључака.

Веза са главном централом "Шабац" је магистрални оптички кабл Шабац од 36 и 144 оптичких влакана, са чворном централом "Мали Зворник" је магистрални оптички кабл од 24 и 144 оптичких влакана, са чворном централом "Крупан" и "Ваљево" је магистрални оптички кабл од 30 и 144 оптичких влакана.

Поред магистралних оптичких каблова, на подручју града Лознице изграђена је и приступна оптичка мрежа за повезивање приступних мини ИПАН уређаја и бизнис корисника (2 кабла од 144 оптичка влакана, по 1 од 24 и 48 оптичка влакана).

Постојећи кабловски дистрибутивни систем (КДС) је изграђен као надземни, по постојећим стубовима надземне електроенергетске нисконапонске мреже.

За потребе система мреже мобилних телекомуникација, изграђене су базне-радио станице (5 пост и 3 у поступку изградње), радио-релејне станице са припадајућим антенским стубовима: Гучевска БССАУ 37.

Сви оператери поседују мреже радио базних станица које обезбеђују задовољавајућу покривеност територије.

Топлификација и гасификација

Кроз територију града Лозница пролази магистрални гасовод Батајница - Сарајево, максималног радног притиска 50 бар и називног пречника ДН 400 mm, годишњег капацитета 420 милиона m³ природног гаса.

На територији града Лозница изграђени су гасоводни објекти за потребе индустријских потрошача: „Вискоза“ и фабрике „Лук“ у Лозници и циглане у Лешници.

У обухвату плана у оквиру надлежности ЈП Србија-гас постоје следеће инсталације:

- Гасовод високог притиска РГ-05-04 Батајница-Зворник-пречник гасовода је DN 400
- Главна мерно-регулациона станица (ГМРС): Вискоза Лозница и Лук Лозница

Развојним плановима предвиђена је изградња нове примопредајне станице ППС Лозница пошто се постојећа налази у БиХ.

Снабдевање топлотном енергијом, односно топлификација града Лозница започета је још 1977. године. Реализација система топлификације рађена је парцијално у више фаза, изградњом пет топлотних извора и то:

- ПИС - предајно-измењивачка станица у оквиру Термоелектране „Вискоза“ снаге 29 MW, радни флуид вреловода 130/80°C НП 16 бар,
- Котларница „Мода“ снаге 3 x 2,5+ 1 x 3 MW, радни флуид топла вода 90/70°C, гориво мазут,
- Котларница „Штира“ снаге 3 x 1,1 MW, радни флуид топла вода 90/70°C, гориво мазут,
- Котларница „К-3“ снаге 2 x 250 KW, радни флуид топла вода 90/70°C, гориво мазут,
- Котларница „Трешница“ снаге 400 KW, радни флуид топла вода 90/70°C, гориво угаљ.

1.4.4. СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Приликом израде Стратешке процене утицаја потребно је дати преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај односи, јер карактеристике постојећег стања представљају основу за свако истраживање проблематике животне средине на одређеном простору. Основне карактеристике постојећег стања за потребе овог истраживања дефинисане су на основу: увида у постојећа планска докумената, урађених студијских истраживања, доступне стручне и научне литературе, као и директним увидом у стање на терену. Досадашња сазнања и расположиви подаци о стању животне средине насељеног места Лозница указују да су основни елементи природних потенцијала (ваздух, земљиште, биодиверзитет и предели/пејзажи) у доброј мери очувани, иако су током времена претрпели значајне притиске.

Приметни су негативни утицаји саобраћаја дуж коридора саобраћајница, као и негативни утицаји употребе фосилних горива у енергетске сврхе.

На територији Лознице постоји аутоматска станица за мониторинг квалитета ваздуха у оквиру државне мреже мерних места, у надлежности Агеције за заштиту животне средине, смештена у дворишту Електродистрибуције.

Надлежни орган локалне самоуправе води Локали регистар извора загађивања и на територији града Лознице, податке доставља 11 предузећа: „Trivit“ doo, „Valy“ doo, „MN“ doo, „Stobex“ doo, „S-Biom Company“ doo, „CHABROS doo“, Општа болница Лозница, Специјална болница за рехабилитацију, AD „Mlekara“ Loznica, ЈКП Топлана-Лозница, „LUKOWA DOO“. У последњих пар година није било прекорачења граничних вредности ни на једном емитеру, нити евидентираног загађења.

Загађивање ваздуха у урбаном насељу Лозница последица је грејања (котларнице и индивидуална ложишта) и одвијања саобраћаја и мањих привредних субјеката. Поред привредних објеката и котларница, значајнији извор загађивања ваздуха је и саобраћај како на путним прилазима граду, тако и у самом урбаном насељу.

Као што је наведено, веће концентracије аерополутаната настају као емисија полутаната из домаћинства. Евидентно је повећање концентрација дима, чађи и лако испарљивих угљоводоника у зимском периоду, из индивидуалних ложишта домаћинства, што се објашњава утицајем метеоролошких параметара (нижа температура ваздуха). Иако је изведена и гасификациона инфраструктура и даље је грејање у котларницама на гориво мазут и угаљ.

Интензитет саобраћаја дуж трасе Државних путева је интензиван, емитују се угљеникови оксиди, азотови оксиди, сумпорни оксиди, као и тешки метали (олово), угљоводоници, дим и чађ.

Као што је изнад неведено, надлежни орган локалне самоуправе води Локали регистар извора загађивања, који се односи на привредна друштва и друга правна лица која испуњавају критеријуме из Листе 2 - Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени Гласник РС“, бр. 91/10, 10/13 и 98/16), у којој су дефинисане делатности и минималне граничне вредности параметара који се испуштају у животну средину.

Регистар садржи податке о изворима, врстама, количинама, начину и месту испуштања загађујућих материја у земљу, ваздух и воде, као и о количинама, врсти, саставу и начину третмана и одлагања отпада. Предузећа, односно привредни субјекти сами достављају потребне податке, по утврђеној методологији и на прописаним обрасцима.

Најзначајнији водотоци на територији Лознице су реке Дрина и Јадар (слив реке Саве).

Агенција за заштиту животне средине врши испитивање квалитета површинских и подземних вода, на два профила, на реци Дрини, на станицама Бајина башта и Бадовинци, водно подручје Сава. Резултате мониторинга приказује у годишњим публикацијама (Резултати испитивања квалитета површинских и подземних вода). Студија карактеризације показала је да се тренутни статус квалитета воде, који укључује еколошки и хемијски статус реке Дрине и њених притока, може сматрати умереним до добрим статусом квалитета.

Према подацима мониторинга кога је спровела Агенција за заштиту животне средине у периоду 2017-2019, статус река Дрина је следећи:

- Статус реке Дрине на мерној станици код Бадовинаца (насеље у Општини Богатић, 20-ак километара низводно од Лознице) је по свим параметрима биолошких елемената, физичко-хемијских и хемијских елемената квалитета оцењен као одличан или добар, осим у погледу водених бескичмењака где је оцењен као умерен. Како је укупан статус водног тела дефинисан најслабијим статусом појединих показатеља, то је укупан статус водног тела реке Дрине код Бадовинаца оцењен као умерен.

Извори загађења вода су: неконтролисано испуштање отпадних вода (домаћинства, фекалне/канализационе, атмосферске), неконтролисано одлагање отпада, поред путева, у

Када је квалитет воде за пиће у питању, воду из градског водовода контролишу Јавно предузеће „Водовод и канализација“ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац (екстерна Лабораторија).

Екстерна лабораторија 33ЈЗ Шабац ради анализе у следећем обиму: - три пута месечно основну (А анализа) анализу као и наша лабораторија где узимају 10 узорка са терена и 2 узорка са црпне станице (хлорисана и сирова вода)

- 4 периодичне анализе годишње (Б анализа) које се раде на три месеца,
- 1 велика анализа (В анализа) годишње.

Квалитет воде на целокупном водоводном систему у току претходне године у потпуности одговара критеријумима правилника о хигијени и исправности воде за пиће. Вода из индивидуалних бунара се не контролише.

Скупштина града Лознице је октобра 2010. године донела Локални план управљања отпадом.

Локална самоуправа - Град Лозница је комуналну делатност - управљање комуналним отпадом, поверила Комуналном јавном предузећу „Наш дом“ из Лознице. КЈП „Наш дом“ организовано сакупљени отпад одлаже на „Градску депонију“ која није санитарна и на неусловном је месту, али фазном санацијом, која се редовно одвија од 2011. године, она има статус уређеног сметлишта. За сада је укључено 29 насеља или око 70% укупног броја домаћинстава на целој територији града Лознице. Остали отпад који се ствара, углавном се депонује на неусловна сметлишта тзв. „дивље депоније“, без претходне селекције и третмана, што представља велики проблем. На територији града евидентирани су дивље депоније на 46 локација. Сем појединачних локација нису констатоване зоне и коридори које представљају велики ризик од загађења отпадом за уже и шире окружење.

Планирано је да град Лозница заједно са 11 градова/општина (Ваљево, Обреновац, Лазаревац, Уб, Барајево, Владимирци, Лајковац, Мионица, Коцељева, Осечина и Љиг) депонује отпад на Регионалну депонију комуналног отпада „Каленић“ у истоименом селу код Уба.

Технологија сакупљања комуналног отпада заснива се на пражњењу посуда – контејнера запремине 1100 l, димензија 1,4x1x1,5 m или канти за отпад. Број контејнера се одређује према нормативу 1 контејнер на 500 m² корисне површине објекта.

За депоновање отпада који може да се рециклира, нпр. папир, картонска амбалажа, ПЕТ амбалажа и др, користити посебне посуде од 5 m³. За пражњење ових посуда потребно је имати уговор са регистрованим оператером за управљање одређеном врстом рециклабилног материјала.

Посуде за отпад се постављају на места лако доступна возилима за пражњење; у појасу регулације саобраћајница у посебне нише или у оквиру путног зеленила, на парцелама јавне. Посуде за отпад се могу поставити и ван појаса регулације – тада се мора обезбедити приступ возилима за пражњење. Заједничке посуде за отпад запремине 1100 l, постављати на бетонирани плато површине 2 m² са падом од 2% који може бити ограђен зеленилом. Приступ простору за контејнере мора бити у нивоу коловоза.

На територији планског обухвата није вршен мониторинг квалитета земљишта.

Загађивање земљишта на територији града Лозница је последица различитог антропогеног деловања тако да је угрожено грађевинско, пољопривредно и шумско земљиште. Података о обиму његовог угрожавања нема јер не постоје систематска праћења и истраживања. На загађивање тла доминантно утичу: неадекватно депоновање чврстог отпада; друге непланске активности (неконтролисано одлагање чврстог и течног отпада дуж саобраћајница, паљење ораница и сл.); и утицај саобраћаја (површинске воде са коловоза, таложење издувних гасова, Pb и CaCl₂ у зимском периоду).

Ипак, може се закључити да загађивање земљишта није присутно у већем обиму, већ само на појединим локалитетима.

На планском подручју се не врши мониторинг дневног, вечерњег и ноћног нивоа буке. Извори буке који могу допринети њеном повећању изнад дозвољеног нивоа везују се за околину привредних објеката и најоптерећеније деонице државних путева првог и другог реда. Град Лозница планира усвајање Одлуке о заштити од буке у којој ће се утврдити и прописати мере заштите од буке у животној средини и извршити акустично зонирање територије града.

1.5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Заштита животне средине логично подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе као и свих техничко-технолошких мера и прописа утврђених законском регулативом и условима надлежних институција.

Специфични проблеми који су настали као пратећа појава досадашњег економског и друштвеног развоја на подручју насеља Лозница су еколошке природе. Реална оцена, односно процена присутних и делујућих еколошких поремећаја тешко је остварива будући да не постоје јединствено прихватљива репрезентативна и објективна мерила.

Питања животне средине на простору Плана која су вреднована и разматрана односе се пре свега на стање и квалитет вода, ваздуха, земљишта, стање предела, а затим и начин управљања отпадом, нивое буке на различитим потезима плана. Изразитих природних ограничења нема, ипак присуство поремећаја је евидентно, настали су нарушавањем еколошке равнотеже активним деловањем љуског фактора у односу на коришћење просторне целине и њихове специфичности или посебности.

Приликом анализе стања животне средине на планском подручју извори загађења/проблеми су разнородни: отпадне воде, висок степен инфилтрације отпадних вода због неспроведене канализационе инфраструктуре, опасност од поплава, постојање дивљих депонија, одређени објекти и површине привредних и производних делатности, радне зоне, неуређене површине...) представљају амбијенталне и еколошке проблеме, недостатак материјалних средстава за потребе развоја мониторинга како планског обухвата тако и читаве општине.

Разлози за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Извештај о Стратешкој процени може се изјаснити о томе зашто поједина питања из области заштите животне средине нису била меродавна за разматрање. У конкретном случају као таква питања оцењени су: питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и утицај јонизујућег зрачења с обзиром да досадашња истраживања и сазнања о природном и другом зрачењу, те врсте и садржају радионуклида не индикују опасност по здравље људи, уз поштовање прописа и обавеза из тих прописа у вези постојања и руковања материјалима и опремом која је извор зрачења (планским решењима се не предвиђају мере и радови којима би се стање у овој области животне средине могло погоршати). План није посебно меродаван у потенцијално позитивном или негативном смислу, а са аспекта обавеза према међународним споразумима.

1.6. РЕЗУЛТАТИ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Након обављеног Раног јавног увида Измена и допуна Плана генералне регулације, обављен је широк круг консултација са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења. Све консултације су релевантне за процес процене и израду стратешке процене утицаја Плана, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су кроз процес процене вредновани и имплементирани у планска решења.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима биће обављене у току јавног увида, а резултати консултација биће саставни део Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Прибављени су услови, мишљења и сагласности од следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација представљени у наредној табели.

Табела бр. 2: Списак тражених и добијених услова

Редни број	Услови	Број услова	Датум издавања услова
1.	ЈП „Путеви Србије “	953-21503/21-1	04.10.2021. године
2.	Републички сеизмолошки завод	02-420-1/2021	15.10.2021. године
3.	Инфраструктура железнице Србије а.д.	3/2021-1373	22.09.2021. године
4.	Завод за заштиту споменика културе „Ваљево“	/ 401/1	новембар, 2021. године 30.09.2024. године
5.	Завод за заштиту природе Србије	021-3359/2	24.11.2021. године
	ОДС „ЕПС Дистрибуција“ д.о.о. Београд, Огранак Лозница	20700-Д.09.14-246035/1-2021	19.10.2021. године
6.	Министарствио здравља Сектор за инспекцијске послове Одељење за санитарну инспекцију	350-01-61/2021-10	08.11.2021. године
7.	Министарство одбране Сектор за материјалне ресурсе Управа за инфраструктуру	16347-4	15.11.2021. године
8.	Републички хидрометеоролошки завод	922-3-116/2021	22.12.2021. године
9.	ЈП „Телеком Србија“ Београд Одељење за планирање и изградњу Шабац	353-4-277 Д209-461184/1-2021 Д209-136356/1	08.10.2021. године 15.10.2021. године 02.04.2024. године
10.	„Лозница гас“ доо Лозница	LG-557/22	13.01.2022. године
11.	ЈП за управљање, планирање и пројектовање „Лозница развој“	03-71405-1	08.11.2021. године
12.	ЈВП „Србијаводе“ Београд ВПЦ „Сава – Дунав“	9322/1 3787/1	01.12.2021. године 04.10.2024. године
13.	А. Д. Електромрежа Србије	130-00-UTD-003-1516/2021-002 130-00-UTD-003-1516/2021-004	22.10.2021. године 11.10.2023. године
14.	ЈКП „Топлана - Лозница“	511-1	12.10.2021. године
15.	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	325-05-00892/2021-07	15.10.2021. године
16.	Министарство унутрашњих послова Одељење за ванредне ситуације у Шапцу	217-15652/21-1	22.10.2021. године
17.	ЈП „Водовод и канализација“	23/1298	09.02.2022. године
18.	„Транспортгас Србија“ доо	02-02-6/12	15.01.2025. године
19.	Министарство унутрашњих послова	011-684/24-8	06.02.2025. године

Редни број	Услови	Број услова	Датум издавања услова
	Гранични прелаз		
20.	Министарство унутрашњих послова Управа граничне полиције	28-571/24-1	23.10.2024. године
21.	ЈП „Србијашуме“ - Београд	20087	05.12.2024. године
22.	Министарство финансија Управа царина Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове	003050366 2024 10521 008 000 000 001	14.11.2024. године

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора концепт одрживог развоја представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине. Стратегија одрживог развоја огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу кроз вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности у њему, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима.

Према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни циљ заштите животне средине на планском подручју је очување и унапређење стања животне средине кроз дефинисање мера заштите у односу на планирани развој, кроз концепт одрживог развоја, сагледававши еколошки, социјални и економски аспект. Овај циљ се реализује следећим општим циљевима:

- обезбеђивање квалитетне животне средине, што подразумева чист ваздух, довољне количине квалитетне и хигијенски исправне воде за пиће, затим очуваност екосистема и биолошке разноврсности, уређеност насеља и сл.;

- постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима (шуме, воде и др.) и створеним вредностима, односно оптимално управљање и коришћење природних ресурса;
- предузимање адекватних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања и праћења стања квалитета животне средине;
- подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима укључивање.

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из анализе стања, проблема, ограничења и потенцијала планираног простора, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине.

Посебни циљеви произилазе из интегралног приступа у очувању ресурса и решавања проблема у животној средини:

- одржавање квалитета ваздуха;
- смањити ниво емисије штетних материја у ваздуху;
- очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода;
- изградња канализационе мреже у свим деловима насеља и повезивање са уређајем за пречишћавање отпадних вода;
- обезбедити уредно снабдевање водом;
- смањење ризика од поплава;
- смањење ризика и последица од појаве клизишта;
- очување пољопривредног земљишта;
- спречавање загађивања земљишта;
- унапређење стања шума и повећање површине под шумом;
- адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати;
- санирање и рекултивација постојећих сметлишта чврстог отпада;
- очување биодиверзитета и унапређење предела;
- формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
- унапређење здравља,
- проширење гасификационе и топлификационе мреже;
- развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);
- валоризација и адекватан третман непокретних културних добара;
- заштита природне баштине;
- развој индустрије и привреде;
- развој туризма.

2.2. ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха индикатора стања животне средине је оцењивање планских решења са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, као и утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Као инструменат за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова животне средине, као и сагледавање последица, индикатори су неопходни као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Показатељи су веома прикладни за мерење и оцењивање планских решења са становишта могућих штета у животној средини и за утврђивање које неповољне утицаје треба смањити или елиминисати. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање

последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање (просторно, урбанистичко и др).

Индикатори стратешке процене су припремљени према циљевима стратешке процене, на основу Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, бр. 37/2011) којим се прописује национална листа индикатора заштите животне средине.

Табела бр. 3: Посебни циљеви стратешке процене са избором индикатора

Посебан циљ	Индикатор
- одржавање квалитета ваздуха - смањити ниво емисије штетних материја у ваздуху	Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃
- очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода - изградња канализационе мреже у свим деловима насеља и повезивање са уређајем за пречишћавање отпадних вода - обезбедити уредно снабдевање водом - смањење ризика од поплава	- Serbian Water Quality Index (SWQI) - Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК₅, физичко-хемијски и микробиолошки параметри квалитета површинских вода - Нутријенти у површинским и подземним водама - Проценат становника прикључен на јавни водовод - Проценат становника прикључен на јавну канализацију - Загађене (непречишћене) отпадне воде
- смање ризика и последица од појаве клизишта - очување пољопривредног земљишта - спречавање загађивања земљишта - унапређење стања шума и повећање површине под шумом	- Наводњавање пољопривредних површина - Промена начина коришћења земљишта - Површине деградираног земљишта - Ерозија земљишта - Управљање контаминираним локалитетима - Површина, састојине и типови шума - Управљање шумама и потрошња из шума
- адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати - санирање и рекултивација постојећих сметлишта чврстог отпада	- Укупна количина произведеног отпада - Производња отпада (комунални, индустријски, опасан) - Количина произведене амбалаже и амбалажног отпада - Количина издвојено прикупљеног, поново искоришћеног и одложеног отпада
- очување биодиверзитета и унапређење предела - формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила	Диверзитет врста
- унапређење здравља - проширење гасификационе и топлификационе инфраструктуре	- Квалитет воде за пиће - Укупна потрошња примарне енергије по енергентима
развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке)	Број мерних места, стање мониторинг мреже

**Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину**

Посебан циљ	Индикатор
- валоризација и адекватан третман непокретних културних добара - заштита природне баштине	- Број и квалитет заштићених непокретних културних добара - Број и површина заштићених природних добара и предеоних целина
- развој индустрије и привреде - развој туризма	% запослених и незапослених % смештајних капацитета - Интензитет туризма

Индикатори	Јединица мере
Учесталост прекорачења дневних граничних вредности за PM ₁₀ , NO ₂ , O ₃ и SO ₂ ,	Број дана у току године са прекорачењем дневне граничне вредности,
Нутријенти у површинским и подземним водама, SWQI-Serbian Water Quality Index,	Нитрати (mg NO ₃ /l), укупни фосфор и ортофосфати (µg P/l), → <i>Пет описних индикатора</i> (на скали од 0 до 100) и индикатор у боји: <i>веома лош</i> (0-38) црвено, <i>лош</i> (39-71) - жуто, <i>добар</i> (72-83) - зелено, <i>веома добар</i> (84-89) – светло плаво и <i>одличан</i> (90-100) – тамно плаво. температура воде (°C), рН вредност (рН), електропроводљивост (µS/cm), % засићења O ₂ (%), БПК ₅ (mg O ₂ /l), суспендоване материје (mg/l), укупни оксидовани азот (Нитрати + Нитрити)(mg N/l), ортофосфати (mg P/l), укупни амонијум (mg N/l) и највероватнији број колиформних клица (n/100ml),
Проценат становника прикључен на јавни водовод	% (проценат),
Проценат становника прикључен на јавну канализацију	% (проценат),
Загађене (непречишћене) отпадне воде,	% (проценат),
Наводњавање пољопривредних површина	Индикатор се изражава у хектарима (ha), односно у процентима (%).
Површине деградираних земљишта,	Индикатор се изражава у хектарима (ha), односно у процентима (%), односно у метрима кубним по хектару годишње (m ³ /ha/год)
Промена начина коришћења земљишта	% деградираног земљишта у односу на укупну површину и површина деградираног земљишта изражена у ha,
Ерозија земљишта	ha или km ² t/ha/годишње еродираног земљишта

**Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину**

Управљање контаминираним локалитетима	Број локалитета изражен нумерички, удео изражен у %, трошкови санације и ремедијације изражени у RSD
Површина, састојине и типови шума	У хектарима (ha) или у процентима (%) у односу на укупну територију – за подиндикаторе Укупна површина под шумом и Проценат шумске површине у односу на површину земље.
Управљање шумама и потрошња из шума	Проценат (%) од укупне површине шуме или другог шумског земљишта- за подиндикатор Управљање шумама. Дужина у километрима (km) и структура путева (меки, тврди, асфалтни, укупно)- за подиндикатор Шумски путеви.
Диверзитет врста,	Број јединки по јединици површине. Број гнездећих парова. Површина у хектарима (ha),
Укупна количина произведеног отпада,	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год),
Производња отпада (комунални, индустријски, опасан)	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год).
Количина произведене амбалаже и амбалажног отпада	Индикатор се изражава у тонама по години (t/год), односно у процентима (%).
Квалитет воде за пиће	% (проценат)
Укупна потрошња примарне енергије по енергентима	Потрошња енергије се мери у милионима тона еквивалентне нафте (Mten). Учешће енергената у укупној потрошњи енергије, као и просечна годишња стопа раста су приказани у облику процента (%).
Број мерних места, стање мониторинг мреже	Број мерних места
Број и квалитет заштићених непокретних културних добара	Број
Број и површина заштићених природних добара и предеоних целина	Број
% запослених и незапослених	%
% смештајних капацитета	%
Интензитет туризма	Доласци и ноћења туриста: у хиљадама туриста; Туристички промет и боравак према врстама туристичких места: у хиљадама туриста и проценат учешћа у односу на укупан промет;

Проблем у практичној примени индикатора за оцену планских решења у случају израде овог Плана се огледа у чињеници да нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Плана и да на предметном простору и у ширем окружењу не постоји континуитет у мониторингу животне средине.

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

1. приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
2. поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
3. приказ процењених утицаја Плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
4. начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишти, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
5. начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

За следећа планска решења се процењује утицај на животну средину:

1. Заштита природе и природних ресурса
 - *Пољопривредно земљиште: очување што већих површина под квалитетним пољопривредним земљиштем, развој и унапређење постојеће пољопривредне производње;*
 - *Шумско земљиште: очување и унапређење стања шума, шумског фонда, формирање адекватних дрвореда са одговарајућом врстом дрвећа, за потребе стабилизације терена, очување биодиверзитета;*
 - *Заштите природне и културне баштине: уређење и очување просторно историјске и културне баштине;*
 - *Воде и водно земљиште: уређење и регулација речних токова у оквиру планског обухвата, где услови то дозвољавају, очување биљног и животињског света у њему, спречавање поплава, изградња канализационе инфраструктуре;*
 - *Геолошки ресурси: прилагођавање изградње геолоким и хидрогеолошким условима терена уз примену адекватних мера заштите;*
 - *Управљање отпадом: рационално и ефикасно управљање отпадом.*

2. Становништво и социјални развој

- Уравнотежен просторни развој подручја насеља Лозница и боље функционално повезивање са суседним насељима;
- Унапређење доступности и квалитета услуга од јавног интереса;
- Унапредеће демографских прилика кроз задржавање локалног становништва.

3. Одрживи развој економије

- Унапређење и уравнотежен развој трговине, комерцијалних делатности, угоститељства;
- Развој туризма, у границама функционалних могућности;
- Унапређење и уравнотежен развој спорта и рекреације.

4. Техничка инфраструктура

- Унапређење саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре,
- Водопривреда и водопривредна инфраструктура: заштита вода од загађивања, проширење канализационе мреже, изградња централног постројења за пречишћавање отпадних вода;
- Повећање енергетске ефикасности;
- Унапређење телекомуникационе инфраструктуре;
- Унапређење гасне и топлификационе инфраструктуре.

3.1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА

У оквиру СПУ садржана је и кључна, само концептуално постављена дилема: да ли је за заштиту и одрживи развој планског подручја прихватљивија опција без имплементације плана или опција са пуном применом Измена и допуна Плана генералне регулације. По већини тестираних циљева и индикатора, опција са планом је у значајној предности, чиме се показало да ПГР обезбеђује успешну интеграцију на рационалном и прагматичком нивоу/контексту циљева и активности заштите и социо-економског и културног развоја целог планског подручја, односно модела одрживог развоја. Уважавајући основни циљ израде стратешке процене утицаја који подразумева пре свега заштиту животне средине и обезбеђивање имплементације стратегије одрживог развоја у условима даљег развоја

Законом није јасно прописано која варијантна решења подлежу процени. Имајући у виду законску регулативу у области планирања, уређења простора и изградњи објеката, предвиђа се израда планских варијантних решења. За избор најповољније варијанте уобичајено је да се користе критеријуми засновани на начелима економске оправданости, социјалне прихватљивости и еколошке одрживости. Другим речима, у пракси се на овај начин до фазе јавних консултација у начелу заузима став о варијантама, тако да се у пракси стратешке процене, по правилу процењују две варијанте, респективно три, и то: (1) прва варијанта да се план не усвоји, односно да не дође до спровођења плана; (2) друга у којој се план усваја и доследно спроводи; и (3) трећа – респективна (алтернативна), у којој се план усваја и спроводи уз подршку других планова, програма, пројеката и инструмената, који су у функцији развоја и заштите. За потребе ове стратешке процене разматрају варијанта нееспровођења и спровођење плана (уз подршку других планова, програма и инструмената).

Варијантна решења Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница представљају различите рационалне начине, средства и мере реализације циљева плана у појединим секторима развоја, кроз разматрање могућности коришћења одређеног простора за специфичне намене и активности, односно разматрање могућности коришћење

различитих простора за реализацију конкретне активности која се планира. Поред тога, треба узети у обзир и варијанте имплементације плана. Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, циљевима и варијантним решењима плана. За планове који имају већи степен неизвесности реализације, метод израде сценарија модела развоја омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана.

У процени варијантних решења, процењују се циљеви стратешке процене у односу на секторе развоја у плану генералне регулације у оквиру два сценарија примене плана: тзв. „реални” у случају да се план усвоји и примењује, тзв. „песимистички” у случају да се план не усвоји и не примењује и тзв. „оптимистички”, по коме се план усваја спроводи уз подршку програма, пројеката и других инструмената. Процена се обавља у складу са изабраним индикаторима за сваки циљ стратешке процене појединачно. Процена је квалитативног карактера и могући су следећи утицаји: (1) укупно позитиван утицај „+”; (2) укупно негативан утицај „-”; (3) неутралан – када нема директног утицаја „0”; (4) нејасан утицај „?”.

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Табела бр. 4: Процена утицаја у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијантама 1 (да се план не примењује) и 2 (да се план примењује)

Циљеви СПУ

1. одржавање квалитета ваздуха;
2. смањити ниво емисије штетних материја у ваздуху;
3. очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода;
4. изградња канализационе мреже у свим деловима насеља и повезивање са уређајем за пречишћавање отпадних вода;
5. обезбедити уредно снабдевање водом;
6. смањење ризика од поплава;
7. смањење ризика и последица од појаве клизишта;
8. очување пољопривредног земљишта;
9. спречавање загађивања земљишта;
10. унапређење стања шума и повећање површине под шумом;
11. адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати;
12. санирање и рекултивација постојећих сметлишта чврстог отпада;
13. очување биодиверзитета и унапређење предела;
14. формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
15. унапређење здравља,
16. проширење гасификационе и топлификационе мреже;
17. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);
18. валоризација и адекватан третман непокретних културних добара;
19. заштита природне баштине;
20. развој индустрије и привреде;
21. развој туризма;

Сектор плана	Сценарио развоја	Циљеви стратешке процене утицаја																				
		1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Пољопривреда и водопривреда	ВАРИЈАНТА 1	0	0	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+
Шумарство	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0
Привреда	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	0	0	-	-	0	-	0	0	-	-	-	-	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	0	0	+	+	0	+	0	0	+	+	+	+	0	0	+	0
Саобраћај	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+	0

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Техничка инфраструктура и комунална опрема	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	-	-	0	0	-	-	-	0	0	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	+	+	0	0	+	+	+	0	0	+	+
Становништво, насеља и јавне службе	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	+	0	+	+	0	0	0	0
Заштита животне средине	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	0	-	-	0	-	0	-	-	-	-	0	-	-	-	-	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	0
Заштита предела, природних и културних добара	ВАРИЈАНТА 1	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	0	0	-	-	0	0	0	-	-	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	+	+	0	0
Заштита од природних и техничко–технолошких несрећа	ВАРИЈАНТА 1	0	0	-	0	0	-	-	0	0	0	0	0	-	-	0	-	-	0	0	0	0
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	+	0	0	+	+	0	0	0	0	0	+	+	0	+	+	0	0	0	0

+ – укупно позитиван утицај,
 - – укупно негативан утицај,
 0 – нема директан утицај,
 ? – или нејасан утиц

3.2. РАЗЛОЗИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА

На основу одредби Закона о стратешкој процени утицаја пореде се варијантна решења и даје приказ разлога за избор најповољнијег решења. Поређена су варијантна решења према циљевима стратешке процене.

Варијантно решење 1 би подразумевало наставак истих активности на локацији, а то је делимично изграђено и уређено земљиште уз наставак традиционалног начина живота на територији Плана. На територији обухвата присутни су еколошки конфликти, недовољна инфраструктурна и комунална опремљеност, проблем снабдевања водом, незадовољавајуће стање саобраћајница, комплетне инфраструктурне мреже. Присутно је непоштовање обавезујућих смерница и мера за уређивање подручја, непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу. Недовољно се користе обновљиви извори енергије, слабо је присутна енергетска ефикасност.. Развој туризма је на незадовољавајућем нивоу. Варијантна 1, која се односи на неусвајање, а самим тим и неспровођење Измена и допуна Плана детаљне регулације није много повољнија што се тиче стања квалитета и утицаја на животну средину. Оно је чак неповољније са одређених аспекта области које су третиране кроз циљеве плана вишег реда.

Варијантним решењем 2 које се односи на усвајање и спровођење плана предвиђа развој планског подручја уз примену мера заштите животне средине. Планирано је решавање заштите основних медијума животне средине. Изменом и допуном Плана генералне регулације је предложено успостављање система сталног мониторинга параметара квалитета животне средине, унапређење информисања о стању и проблемима заштите животне средине и израда процена утицаја на природу и животну средину свих планираних активности и садржаја.

У варијанти да се ПДР имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у унапређењу и развоју општине, који отклањају већину негативних тенденција, ако се план не би имплементирао. Планско решење засновано је на поставкама и смерницама из стратешких докумената вишег реда: комунално опремање локације, подизање нивоа атрактивности насеља за инвестирање и привлачење нових инвестиција и дефинисање мере којима се штити и унапређује постојеће стање животне средине. Основне предности подразумевају одрживи развој на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине, рационалну организацију и уређење простора у границама утврђеног грађевинског подручја и ограничавање ширења изградње, унапређење саобраћајне матрице, остваривање боље саобраћајне везе са окружењем;, проширење и реконструкција постојеће водоводне и изградња канализационе мреже, укључивање у систем ППОВ, контролисано и адекватно управљање свим генерисаним врстама отпада и отпадних вода, повећање површина под зеленилом, повећање површина шумског земљишта рекултивацијом и садњом брзорастућих и других шума, што доприноси очувању биодиверзитета и капацитета за апсорпцију угљендиоксида, развој туризма, економски и привредни развој и повећање запослености, изградњу пратећих садржаја везаних за спорт и рекреацију, смањење изложености становништва загађеном ваздуху због примене савремених технологија заштите животне средине (постројење за одсумпоровање гасова, постављање филтера и др.) у новим и реконструисаним постројењима, спречавање деградације природних вредности животне средине и предела посебних вредности;

У овој варијанти могу се очекивати и одређени негативни ефекти у одређеним секторима плана као што су смањење површина пољопривредног земљишта, негативни утицаји током изградње објеката (повишен ниво буке, вибрација, емисија прашине), у појасевима непосредно уз саобраћајнице могуће је повремено прекорачење граничних вредности загађености ваздуха услед појачане фреквенције саобраћаја као последица развоја туризма, повећање степена ризика од настанка акцидената и техничко-технолошких ризика услед изградње нових инфраструктурних система и објеката, у случају несавесног одлагања отпадних материја претпоставка је да може доћи до појаве нових непланских

сметлишта комуналног и индустријског отпада, повећана количина амбалажног отпада услед развоја туризма, а који су неизбежна цена уређења планског подручја

Поређење варијантних решења је извршено на основу позитивних и негативних утицаја које би варијантна решења имала у датом простору. Најприхватљивије решење са аспекта заштите животне средине је оно којим се омогућава примена мера за спречавање негативних утицаја, рационално коришћење природних ресурса, спровођење контроле квалитета животне средине и поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана повољнија у односу на варијанту да се план не донесе, како у смислу стварања услова за даљи плански развој подручја у насељеном месту Лозница, тако и у еколошком погледу.

Имплементација Измена и допуна ПГР, уз апсолутну примену мера датих кроз ову Стратешку процену ће условити развој са позитивним ефектима у свим наведеним секторима и отклањање до сада уочених негативних тенденција. Притом је неопходно вршити мониторинг индикатора који би могли да покажу потенцијалне негативне утицаје на животну средину (у погледу развоја саобраћаја и и даљег развоја индустрије и привреде на планском подручју као и нелегалне изградње у небезбедним деловима насеља). На основу изнетог може се закључити да је варијанта примене ПГР-а знатно повољнија у односу на варијанту да се План не примени.

На основу Закона о стратешкој процени, стратешка процена обухвата и процену кумулативних и синергијских ефеката. Теоријски је могуће да се јаве интеракције међу мањим утицајима како планских решења, тако и појединачних објеката и активности на планском подручју. Примера ради, кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат (загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке).

Синергијски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергијски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта.

Позитивни кумулативни и синергијски ефекти планских решења очекују се превасходно у погледу побољшања квалитета површинских и подземних вода, квалитета земљишта као и у погледу ефикасног третмана чврстог комуналног отпада, спречавање појаве поплава и унапређење одбране од полова. Инвестирање у изградњу инфраструктурних система (водоводна, канализациона и гасоводна мрежа) допринеће укупном побољшању заштите животне средине, и уопштено, здравља становништва.

Са друге стране, мањи негативни кумулативни ефекти који се могу очекивати реализацијом планских решења односе на могућност несавесног угрожавања природних вредности подручја услед реализација саобраћајних праваца (загађење квалитета основних елемената животне средине) и привредно-комерцијалних објеката у привредно-радним зонама (могуће повећање концентрације загађујућих материја у води, ваздуху и земљишту, потенцијална опасност од настанка удеса и акцидентних ситуација, итд.). Такође, негативни кумулативни ефекти услед суперпонирања буке могу се очекивати након реализације планираних саобраћајница. У случају суперпонирања, резултантни ниво буке у зони преклапања би прелазео гранични дозвољени ниво буке за око 10 оВ (А)).

3.3. ЕВАЛУАЦИЈА КАРАКТЕРИСТИКА И ЗНАЧАЈА УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Измена и допуна Плана генералне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и

њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овире процена утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

Евалуација карактеристика планских решења представља процену утицаја у ужем смислу. У овој фази се обавља евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. Претходно је потребно извршити селекцију планских решења од значаја за животну средину и класификацију према секторима/сегментима у плану. Евалуација утицаја врши се са циљем да се утврди значај утицаја, према критеријумима из Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. У обзир су узимају следеће карактеристике утицаја:

- Врста утицаја,
- Вероватноћа да се утицај појави,
- Временска димензија односно трајање утицаја, према временском хоризонту ПГР-а: краткорочни утицаји; средњорочни утицаји; дугорочни утицаји (период после временског хоризонта ПГР-а)
- Учесталост утицаја,
- Просторна димензија утицаја.

Наведене карактеристике утицаја су вредноване према врсти Измена и допуна Плана генералне регулације, како је приказано у следећој табели.

Табела бр. 5: Вредновање карактеристика утицаја

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Трајање утицаја	Учесталост утицаја	Просторна димензија утицаја
Позитиван	• Врло вероватан утицај - ВВ	• краткорочан – К	• повремени – Пу	Локални (Л) Регионални (Р) Национални (Н) Прекогранични (П) Међународни (М)
Неутралан	• утицај вероватан - В	• средњорочан – Ср	• средње учестао - СУ	
Негативан	• утицај могућ - МВ	• дугорочан – Д	• сталан – Ст	

У складу са врстом планског документа, карактеристикама планског подручја и стањем животне средине, изабране су карактеристике које одређују стратешки значајан утицај и то:

- Могућ, вероватан и врло вероватан утицај
- Краткорочан, средњорочан и дугорочан утицај
- Повремени, средње учестао и сталан утицај
- Локални утицај, регионални

Евалуација утицаја вршена је за изабране концепте и решења стратешког нивоа, квалитивно-описно, на основу чега је припремљена коначна матрица која показује одрживост Плана.

Евалуација утицаја је у збирној табели приказана коришћењем одговарајућих боја (зелена за позитивне утицаје, црвена за негативне, бела за неутралне) а интензитетом боје значај утицаја, према броју карактеристика које су дефинисане као значајне (постојање једне или две карактеристике) и врло значајне (три или четири карактеристике), како је приказано у следећој табели.

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Врста/значај утицаја	Стратешки значајан утицај (једна или две карактеристике)	Стратешки веома значајан утицај (три или четири карактеристике)
Позитиван		
Негативан		
Неутралан		

Збирна матрица утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница на животну средину приказана је табеларно.

Табела бр. 6: Матрице процене утицаја

Циљеви СПУ

1. одржавање квалитета ваздуха;
2. смањити ниво емисије штетних материја у ваздуху;
3. очување и унапређење квалитета површинских и подземних вода;
4. изградња канализационе мреже у свим деловима насеља и повезивање са уређајем за пречишћавање отпадних вода;
5. обезбедити уредно снабдевање водом;
6. смањење ризика од поплава;
7. смањење ризика и последица од појаве клизишта;
8. очување пољопривредног земљишта;
9. спречавање загађивања земљишта;
10. унапређење стања шума и повећање површине под шумом;
11. адекватно поступање са свим врстама отпада које ће настајати;
12. санирање и рекултивација постојећих сметлишта чврстог отпада;
13. очување биодиверзитета и унапређење предела;
14. формирање свих категорија насељског зеленила, посебно заштитног зеленила;
15. унапређење здравља,
16. проширење гасификационе и топлификационе мреже;
17. развијање система мониторинга животне средине (ваздуха, вода, земљишта и буке);
18. валоризација и адекватан третман непокретних културних добара;
19. заштита природне баштине;
20. развој индустрије и привреде;
21. развој туризма;

Планска решења	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Демографска ревитализација простора								В/ВВ Ср Пу/СУ Л							В Ср Пу/СУ Л	ВВ Ср СУ Л				В/ВВ Ср Пу/СУ Л	В/ВВ Ср Пу/СУ Л

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Планска решења	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Развој одрживе мреже услуга и објеката јавних служби																				ВВ Ср СУ Л	ВВ Ср СУ Л
Енергетска штедљивост и развој ефикасних технологија	ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	В Ср Пу/СУ Л						В Ср Пу/СУ Л		В Ср Пу/СУ Л				В Ср Пу/СУ Л	ВВ Ср СУ Л	ВВ Ср СУ Л				
Већа искоришћеност обновљивих извора енергије	В/ВВ Ср/Д Ст Л		МВ Ср/Д Пу/СУ Л														В Ср Пу/СУ Л				
Одрживо газдовање шумама и унапређење шумског фонда	ВВ Ср/Д Ст Л						ВВ Ср/Д Ст Л			ВВ Ср/Д Ст Л			ВВ Ср/Д Ст Л		ВВ Ср/Д Ст Л						
Реконструкција и унапређење путне инфраструктуре мреже	МВ Ср/Д Пу/СУ Л						В Ср Пу/СУ Л							ВВ Ср/Д Ст Л			МВ Ср/Д Пу/СУ Л				
	В Ср Пу/СУ Л																				

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Планска решења	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Реконструкција и модернизација са електрификацијом постојеће једноколосечне железничке пруге Рума - Шабац - Распутница Доња Борина државна граница-(Зворник Нови) и изградња нове железничке трафостанице-електровучне подстанции (ЕВП) у Лозници за потребе модернизације пруге Рума - Шабац - Распутница Доња Борина - Државна граница - (Зворник Нови) и пруге Ваљево – Лозница	МВ Ср/Д Пу/СУ Л						В Ср Пу/СУ Л										МВ Ср/Д Пу/СУ Л				
	В Ср Пу/СУ Л																				
Изградња нових јавних паркинга	МВ Ср/Д Пу/СУ Л																МВ Ср/Д Пу/СУ Л				
	В Ср Пу/СУ Л																				

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Планска решења	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Развој и доградња хидротехничке инфраструктуре и канализационе мреже			ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л	В/ВВ Д Пу/СУ Л				ВВ Ср СУ Л								ВВ Ср СУ Л				
Унапређење заштите од поплава			В/ВВ Ср/Д Пу/СУ Л			ВВ Ср/Д Ст Л							ВВ Ср/Д Ст Л								
Заштита водоизворишта			ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л					ВВ Ср/Д Ст Л								В/ВВ Ср/Д Ст Л				
Развој електроенергетске инфраструктуре																					
Развој телекомуникационе инфраструктуре																					
Развој и унапређење гасификације и топлификације планског подручја	ВВ Ср/Д Ст Л	ВВ Ср/Д Ст Л																			

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације
за насељено место Лозница на животну средину

Планска решења	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Развој туризма																					ВВ Ср/Д Пу/СУ Л
Повећање тржишне конкурентности, развој малих и средњих предузећа и уређење и проширење привредних зоне																				ВВ Ср/Д Пу/СУ Л	
Уређење предела, евидентирање и заштита нових природних добара											ВВ Ср/Д Ст Л		ВВ Ср/Д Ст Л						ВВ Ср/Д Ст Л		
Заштита и презентација непокретних културних добара и њихове околине и евидентирање нове културне баштине											ВВ Ср/Д Ст Л							В/ВВ Ср Пу/СУ Л			

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења и њиховог утицаја на посебне циљеве стратешке процене утицаја и на основне компоненте животне средине - ваздух, воду и земљиште. Наведена планска решења углавном имају мали негативан и позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину.

На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.

3.4. МЕРЕ ЗА ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ И УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине подразумева поштовање свих општих мера заштите животне средине и природе и прописа утврђених законском регулативом. У том смислу се, на основу анализираних стања животне средине у планском подручју и његовој околини и на основу процењених могућих негативних утицаја, дефинишу мере заштите. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину у оквиру планског подручја сведу у оквире граница прихватљивости, а са циљем спречавања угрожавања животне средине и здравља људи. Мере заштите омогућавају развој спречавају конфликти на датом простору што је у функцији реализације циљева одрживог развоја.

Концепција заштите животне средине заснива се на усклађивању потреба развоја и очувања, односно заштите његових ресурса и природних вредности на одржив начин, тако да се садашњим и наредним генерацијама омогући задовољање њихових потреба и побољшање квалитета живота. Стратегија заштите животне средине се заснива на начелима интегралности и превенције приликом привођења простора намени и изградње нових објеката на основу процене утицаја на животну средину свих главних планских решења, програма, пројеката и активности за спровођење плана, нарочито у односу на рационалност коришћења ресурса, могуће угрожавање животне средине и ефикасност спровођења мера заштите.

У складу са позитивном регулативом на целом подручју плана се забрањује изградња објеката који би својим постојањем или употребом непосредно или на други начин угрожавали живот, здравље и рад људи или пак угрожавали животну средину. Забрањује се уређивање и коришћење земљишта које би могло имати штетне последице на живот, здравље и рад људи, односно штетне последице на окружење.

Да би позитивни плански утицаји остали у процењеним оквирима, а могући негативни ефекти планских решења максимално умањили, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину. На основу анализе стања животне средине, просторних односа планског подручја са својим окружењем, планираних активности у планском подручју процењених могућих негативних утицаја на квалитет животне средине, утврђене су адекватне мере заштите.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Очување квалитета ваздуха на планском подручју и успостављање вишег стандарда квалитета ваздуха оствариће се применом следећих правила и мера заштите, које се односе на:

- примену еколошки прихватљивих технологија и материјала у имплементацији планских решења а у циљу задовољења граничних вредности емисија загађујућих материја;
- у границама Плана обавезно је одржавати максималан ниво технолошког реда и комуналне хигијене;
- инсистирати на коришћењу гаса и алтернативних горива (биогаз и др.) у возилима друмског саобраћаја;
- смањење концентрације загађујућих материја пореклом од саобраћаја обезбедити преусмерењем транспортног и свог транзитног саобраћаја изван зоне насеља;
- афирмисањем видова масовног превоза, као и видове погона који не угрожавају квалитет ваздуха,
- смањење емисије CO₂ поготово на државним путевима;
- подизање појаса заштитног зеленила између планираних садржаја (нарочито саобраћајница) и околних стамбених објеката, избор садног материјала извршити у складу са његовом функцијом;

- одређеним мерама стимулисати грађане са индивидуалним ложиштима на прелаза на алтернативне изворе загревања;
- повезивање индивидуалних ложишта и котларница на даљински систем грејања где постоји гасоводна мрежа, како би се смањило оптерећење чађи и сумпордиоксида пореклом од ложења, у зимском периоду;
- при планирању нове градње водити рачуна о проветравању, имајући у виду постојеће микроклиматске услове насеља Лозница и оптерећеност ваздуха загађујућим материјама;
- унапређење квалитета ваздуха обезбедити даљим развојем заснованом на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности;
- обавезно је постављање филтера у објектима у којима се врши термичка обрада хране (свих врста);
- спречити градњу објеката који могу угрозити околину, односно који користе токсичне, или у процесу производње производе опасне материје, буку, непријатне мирисе и сл.;
- реконструкција и изградња нових саобраћајница мора бити заснована на строгим еколошким принципима према европским стандардима;
- предузети активности на очувању и унапређењу постојећих појасева заштитног зеленила и исте прилагодити функцији заштите од аерозагађења пројектом пејзажног уређења, уз коришћење претежно аутохтоних брзорастућих, широколисних врста, отпорних на потенцијална загађења, уклопљених у амбијент и предео;
- садити зелени заштитни појас дуж планираних саобраћајница I и II реда који ће имати функцију смањења загађења ваздуха пореклом од издувних гасова моторних возила; избор садног материјала прилагодити његовој заштитној функцији (при избору врста дрвећа и шибља одредити се за неалергене врсте, које су отпорне на негативне услове животне средине, прилагођене локалним климатским факторима и које спадају у претежно аутохтоне врсте);
- формирати вишефункционалне заштитне појасеве од вишередног и вишеспратног појаса зеленила у контактним зонама становања, саобраћајних површина;
- озелењавати паркинг површине;
- очувати и унапређивати постојеће шуме;
- редовно сузбијати и контролисати амброзију, посебно на слободним површинама где је њена заступљеност велика;
- приликом грађевинских радова на изградњи објекта (саобраћајнице), привредних и комерцијалних објеката, током летњих месеци посебну пажњу усмерити ка смањењу запрашености честицама грађевинског отпада местимичним заливањем површина на којима је депонован грађевински шут и остали отпад;
- у поступку припреме терена и извођења радова ангажовати исправну механизацију, а микролокације градилишта планираних активности обезбедити у складу са условима надлежног органа;
- заштита квалитета ваздуха током реализације планираних пројеката, пре свега односи на спречавање емисије прашине и издувних гасова;
- транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- редовно вршити орошавање и квашење запрашених површина и транспортних рута у циљу спречавања развејавања и растурања ситних честица;
- на свим деловима транспортних рута и приступних путева ограничити брзине кретања транспортних и осталих возила;
- за случај да се у процесу обављања делатности могу емитовати гасови непријатних мириса, оператер је дужан да примењује мере које ће довести до редукције мириса и ако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије.
- обавеза носиоца пројекта/оператера постојећих индустријских комплекса, и планираних објеката, технолошких процеса, пратећих садржаја и инфраструктуре, је

увођење нових техника и технологија у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);

- индустријски комплекси, односно предузећа – фабрике - погони са пратећим садржајима дужни су да синхронизују рад својих постројења са метеоролошким условима, у складу са подацима и проценом мониторинг система;
- сви емитери загађујућих материја, односно сва места потенцијалног ризика од емисија загађујућих материја у ваздух и животну средину, су у обавези да врше пречишћавање продуката емисије, сагласно Уредби о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр. 6/16 и 67/21);
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздух, обавезна је хитна примена техничко - технолошких мера заштите или обустављања рада постројења, како би се концентрације загађујућих материја свеле у прописане вредности;
- реконструкција постојећих и реализација нових пројеката (објеката, технологија, инфраструктуре) потенцијалних загађивача ваздуха, могућа је уз поступак процене утицаја на животну средину, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08) и прописивања директних техничко-технолошких мера заштите од загађивања ваздуха.
-
- успостављање мониторинга свих параметара квалитета ваздуха у обухвату Плана, у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гл. РС“ бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- заштиту ваздуха од загађења спроводити као интегрални део мониторинга квалитета ваздуха на подручју града Лозница;
- обавезна је доступност резултата испитивања, информисања јавности и праћења стања квалитета ваздуха;
- редовно информисање јавности и надлежних институција, у складу са важећим Законом;
- стална едукација и подизање еколошке свести о значају квалитета ваздуха и животне средине.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

На основу Закона о водама (Сл. гласник РС број 30/10, 93/12, 101/16, 95/2018 и 95/2018 - др.закон), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, број 67/2011 и 48/2012 и 1/2016), Правилника о еколошком и хемијском статусу површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“, број 74/2011), као и других одредби које се односе на заштиту вода и од вода прописани су услови које је неопходно применити у процесу израде ПГР.

Очување и унапређење квалитета вода може се рационално постићи само у склопу интегралног комплексног јединственог система коришћења вода, заштите вода и заштите од вода, уз оптимално захватање вода за поједине кориснике, добро технолошко коришћење, рецикулацију, као и рационалне мере у технолошком производном процесу, уз што мању емисију опасних и штетних материја у коришћене воде и смањење отпадних и непожељних материја уопште.

Приоритетне активности са становишта заштите вода у наредном планском периоду односиће се на адекватну заштиту вода што ће се остварити применом следећих мера заштите:

- обавезна је континуирана контрола квалитета воде за пиће;
- неопходно је успоставити водоснабдевање корисника исправном водом за пиће (испуњава услове у погледу здравствене исправности), техничком водом за

одржавање и прање уређених површина и противожарну заштиту (према потребној количини и квалитету);

- обавезно је очувати и заштити реку Штиру од деградације и загађивања;
- не дозвољава се изградња никаквих објеката у зонама речне долине, без претходно обезбеђених хидролошко-хидрауличких подлога и прорачуна, студија, генералних, идејних и других неопходних техничких решења;
- све активности на планском подручју (ревитализација, реконструкција, изградња објеката, увођење нових технолошких процеса) морају се спроводити искључиво према условима и мерама које обезбеђују заштиту површинских и подземних вода, у складу и према условима надлежног водопривредног предузећа, као ималаца јавних овлашћења;
- забрањено је свако случајно или намерно, директно и индиректно загађивање површинских и подземних вода у границама Плана;
- неопходна је анализа стања локалног водовода и дефинисање мера за његово унапређење;
- обавезна је доградња водоводне мреже и где год је то могуће њено повезивање у прстен због повољног хидрауличног рада система;
- обавезно је поставити уређаје и обезбедити стално и систематско регистровање количина захваћених вода и врши испривање квалитета воде на водозахвату. Вода која се користи за пиће, санитарно - хигијенске потребе и купање, мора испуњавати услове у погледу здравствене исправности;
- одредити заштитни појас за подручја на којима се налази или се планирају нова водоизворишта за снабдевање становништва водом, од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно утицати на издашност изворишта и на здравствену исправност воде резервисање простора за зоне непосредне, уже и шире зоне заштите изворишта), у складу са Правилником о одређивању и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, број 92/08);
- потребно је дефинисати све отпадне воде (површинске, процедурне, дренажне, отпадне воде из планираних објеката, санитарно-фекалне и др.), утврдити количине, дефинисати квалитет и планирати одговарајуће уређаје за пречишћавање отпадних вода, који ће довести квалитет вода на прописани квалитет за изабрани реципијент;
- опремање простора канализационом инфраструктуром са сепарационим системом за одвођење санитарних и атмосферских отпадних вода;
- све објекте за снабдевање, каналисање, пречишћавање, испуштање отпадних вода, извршиги хидрауличке прорачуне и прописно их димензионисати;
- избор материјала за изградњу канализације извршити у складу са обавезом да се спречи свака могућност неконтролисаног изливања отпадних вода у околни простор, што подразумева адекватну отпорност цевовода и прикључака на све механичке и хемијске утицаје, укључујући и компоненту обезбеђења одговарајуће флексибилности, а због могуће геотехничке повредљивости геолошке средине у подлози цевовода (слегање, течење, клижење, бубрење материјала и др.);
- у деловима насеља где се не планира проширење јавног система канализације, обавезно је постављање водонепропусних септичких јама, чије пражњење мора вршити надлежно комунално предузеће, уз обавезу транспорта отпадних вода из септичких јама до најближег постројења за пречишћавање отпадних вода пре испуштања у реципијент;
- за сва индустријска постојења и насеља већа од 2000 ЕС обавезна је изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода и/или израду Акционих планова за достизање прописаних параметара у складу са важећом законском регулативом у што скоријем року;
- приликом усвајања решења објеката за евакуацију, пречишћавање, односно третман отпадних вода, неопходно је придржаваш се следећих прописа:
 - Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 67/11 и 48/12 и 1/16);

- Уредбе о граничним вредносима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 24/14);
- Правилника о еколошког и хемијског статуса површинских вода и парамегрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС“ број 74/11);
- Правилника о референтним условима за типове површинских вода („Сл. гласник РС“ број 67/11);
- Правилника о одређивању и одржавању зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, број 92/08);
- Правилника о начину и условима мерења количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“ број 33/16);
- Уредбе о граничним вредносима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“ број 50/12 од 18.05.2012. године);
- изградњу саобраћајних површина (интерне саобраћајнице, паркинзи и сл.) вршити са водонепропусним материјалима отпорним на нафту и нафтне деривате и са ивичњацима којима ће се спречити одливање воде са саобраћајаних површина на околну земљиште приликом њиховог одржавања или за време падавина;
- атмосферске отпадне воде са саобраћајница и манипулативних површина, које се евентуално могу загадити уљима, мастима и нафтним дериватима, прикупити посебним системом канализације и преко таложника за механичке нечистоће и сепаратора уља и масти (претходни претретман) евакуисати у околне зелене површине или јавну атмосферску канализацију;
- атмосферске воде са кровних и условно загађених површина прикупити системом ригола и евакуисати без претходног третмана у околне зелене површине или јавну атмосферску канализацију. Димензионисање објеката за евакуацију атмосферских вода са сливних површина извршити на основу карактеристичних вредности интензитета падавина;
- није дозвољено депоновање било каквог материјала на обалама водотока;
- изградити атмосферску канализацију у појасу главних саобраћајница;
- забрањено је упуштање загађених и потенцијално загађених атмосферских и свих отпадних вода, без претходног третмана до нивоа за захтевану класу водотокова, према Уредби о категоризацији водотока и Уредби о класификацији вода и забраном депоновања било каквог отпада у приобаљу;
- саставни део простора за одбрану од поплава чини и заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом у инундационом појасу водотока (корито за велику воду);
- инундационо подручје се може користити, без прибављених водних услова само као пашњак или ливада;
- вршити континуирани мониторинг здравствене исправности површинских вода у обухвату плана;
- отпадне воде из ресторана и хотела где постоји могућност појаве масти и уља морају проћи кроз третман предпречишћавања (сепаратор масти и уља) до нивоа квалитета фекалних отпадних вода;
- отпадне санитарно фекалне и технолошке воде из индустријских објеката пре упуштања у реципијент пречишћавати;
- сви постојећи и планирани објекти у индустријским комплексима су у обавези да изврше детаљну анализу (ураде катастар) отпадних вода и у складу са утврђеним налазом примене мере за третман отпадних вода;
- обавезно је мерења количина и испитивање квалитета отпадних вода које правна/физичка лица испуштају у реципијенте;
- забранити упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама;
- организовати и спроводи одбрану од поплава са надлежним водопривредним предузећима у складу са Законом о водама, важећим Општим и Оперативним

планом (Оперативним планом одбране од поплава за водотоке I реда који доноси надлежно Министарство и Оперативним планом одбране од поплава за водотоке II реда, који уз претходно Мишљење ЈВП „Србијаводе“ доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе) и правилницима за одбрану од поплава;

- недопустиво је затварати протицајни профил због повећања површине грађевинског земљишта;
- неопходно је планирати и спровести низ мера санационо-уређајног карактера са нагласком на хортикултурним интервенцијама и уклањању или обликовању естетски незадовољавајућих елемената простора;
- неопходна је едукација становништва и потрошача ради смањења примарног загађења, увођењем контроле квалитета воде за пиће из локалних бунара од стране стручних служби;
- неопходно је применити принцип “загађивач плаћа” у процесу приватизације, власници на време морају да знају све економске последице на том плану (улагање у заштитне системе за пречишћавање) или плаћање надокнаде које морају да буду веће од ефективних трошкова пречишћавања отпадних вода.

Ради спречавања погоршања квалитета воде и животне средине (чл. 93. Закона о водама), одређују се физичко-хемијски параметри и граничне вредности емисије загађујућих материја, као и начини и услови испуштања загађујућих материја и примене граничних вредности емисије. Ради заштите квалитета вода (чл. 97. Закона о водама), забрањено је:

- уношење у површинске воде отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије које могу довести до погоршања тренутног стања;
- уношење свих хазардних супстанци у подземне воде;
- уношење осталих загађујућих супстанци у подземне воде у мери у којој узрокују погоршање или значајне и сталне узлазне трендове концентрација загађујућих супстанци у подземним водама;
- испуштање отпадне воде у стајаће воде, ако је та вода у контакту са подземном водом, која може проузроковати угрожавање доброг еколошког или хемијског статуса стајаће воде;
- испуштање са пловних објеката или са обале загађујућих супстанци које директно или индиректно доспевају у воде, а потичу од било ког уређаја са брода или уређаја за пребацивање на брод или са брода;
- испуштање прекомерно термички загађене воде;
- одлагање у воде муља, обрађеног или необрађеног, из постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода;
- коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу до 5 m;
- испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже хазардне супстанце:
 - изнад прописаних вредности;
 - које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације;
 - које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода;
 - које могу негативно утицати на здравље лица која одржавају канализациони систем;
- коришћење напуштених бунара као септичких јама;
- остављање у кориту за велику воду природних и вештачких водотока и језера, као и на другом земљишту, материјала који могу загадити воде;
- прање возила, машина, опреме и уређаја у површинским водама и на водном земљишту.

Правно лице, предузетник, односно физичко лице које испушта или одлаже материје које могу загадити воду, осим физичког лица које користи воду за пиће, сопствене и санитарне потребе, дужно је (чл. 98. Закона о водама), да те материје, пре испуштања у систем јавне канализације или реципијент, делимично или потпуно одстрани као и да пречисти отпадне воде, у складу са овим законом и посебним законима који уређују област заштите животне средине, односно прописа донетих на основу тих закона. Пречишћавање

отпадних вода врши се до нивоа који одговара граничним вредностима емисије или до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента, у складу са прописима којима се уређују граничне вредности загађујућих материја у површинским и подземним водама, граничне вредности приоритетних, хазардних и других загађујућих супстанци и прописом којим се уређују граничне вредности емисије загађујућих материја у воде, узимајући строжији критеријум од ова два.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Заштита земљишта спроводиће се применом правила и мера заштите:

- обавезно је спровести систематско/периодично праћење квалитета земљишта;
- санација и рекултивација деградираних површина (простор дивљих сметлишта и сл.);
- обавезно је спровођење систематског праћења квалитета земљишта: праћења концентрације тешких метала у земљишту и праћења концентрације азота у земљишту;
- контролисана употреба пестицида, ограничавање употреба хербицида и вештачких ђубрива;
- очувати економску и екосистемску функцију земљишта спровођењем техничких и биолошких радова и мера заштите на евидентираним ерозионим теренима;
- ремедијација земљишта деградираних поплавама (стабилизација косина обала ради санације клизишта и заштите од плављења);
- пописати парцеле на ерозионом подручју са потребним подацима: корисник, површина, нагиб, начин коришћења земљишта и остварен степен антиерозионог уређења парцеле;
- неопходно је јавно упознавање грађанства са прописаним мерама антиерозионих активности и забрана, о правима и обавезама корисника земљишта (о евентуалном умањењу прихода у новим антиерозионим условима газдовања парцелама);
- неопходно је предузимање адекватних превентивних и акутних мера на заштити терена од појава клизања, одроњавња, осипања, јаружања и др. на природним падинама и вештачким косинама;
- укинути и извршити санацију пропусних септичких јама, односно изградити водонепропусне вишекоморне септичке јама на минималној удаљености од 3m од других објеката и суседне парцеле, и предложених 10m од регулационе линије и вршити употребу истих до момента прикључења на канализациону мрежу (димензије сваке појединачне јаме одредити на основу потрошње воде);
- заменити све азбестно цементне цеви за водоснабдевање одговарајућим цевима од нових материјала;
- забрањено је вршити активности које ће изазвати инжењерско-геолошке или друге деградационе процесе на локацији и у њеном непосредном окружењу;
- изградњу, односно уређења саобраћајних површина потребно је извести на начин који не угрожава стабилност терена и доводи до појаве ерозије;
- потребно је дефинисати механизме подстицања употребе brownfields локација;
- управљање отпадом вршити у складу са Законом о управљању отпадом и подзаконским актима;
- забрањено је неконтролисано депоновање свих врста отпада;
- обезбедити услове за спречавање стварања „дивљих“ депонија;
- у комплексима са резервоарима за складиштење нафте и нафтних деривата, где се строго морају поштовати законски прописи који дефинишу активности њиховог складиштења и дистрибуције, у циљу заштите здравља људи, спречавања загађења површинских и подземних вода како у току редовног коришћења тако и у случају настанка акцидентних ситуација неопходно је вршити редовну контролу;
- обавеза извођача је да приликом извођења земљаних радова на ископу терена примени таква решења и мере којима ће се обезбедити услови за очување стабилности терена. Земљаним радовима на засецању, усецању и укопавању, не

сме се угрозити стабилност тла, нити изазвати инжењерско-геолошки процеси, односно процеси ерозије терена под нагибом. У случају да у току извођења грађевинских радова и приликом експлоатације објекта дође до појаве ерозије земљишта са околних падина, Инвеститор је у обавези да хитно предузме одговарајуће антиерозивне мере;

- по завршетку земљаних и осталих грађевинских радова, потребно је извршити нивелацију земљишта, прикупити и уклонити сав комунални, грађевински, инертни и амбалажни отпад, у складу са условима надлежног комуналног предузећа;
- на градилиштима није дозвољена поправка нити било каква сервисирања механизације и возила, како би се спречило евентуално цурење или просипање уља и мазива у зони извођења радова;
- обавеза извођача је да се ископани материјал, хумус, земља, стенски материјал, вишак грађевинског материјала, камена, и сл., мора привремено депоновати на за то унапред предвиђене локације на предметној парцели. Исти заштитити од спирања и касније користити за радове на санацији терена. Предвидети да одлагалиште вишка материјала мора бити на непропусној подлози, а не на тлу/земљишту. Неискоришћени ископани материјал, као и вишкове грађевинског материјала, евакуисати на локацију, коју одреди надлежна комунална служба;
- обавеза извођача је да уколико при извођењу радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине обавезу прибављања водних услова за објекте због којих на предметној локацији може доћи до негативних утицаја на водни режим.

УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана утврђују се следеће мере:

- обавезно је сакупљање, разврставање и безбедно одлагање отпада који настаје на планском подручју у оквиру сваке појединачне функционалне целине, локације односно сваког појединачног пројекта, у складу са наменом простора и Локалним планом управљања отпадом;
- комунални отпад сакупљати и одлагати у складу са Локалним планом управљања отпадом;
- повећати број домаћинстава која су у систему прикупљања отпада;
- обезбедити посебне просторе и довољан број контејнера/канти за сакупљање комуналног отпада;
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада;
- извршити санацију и уклањање дивљих депонија;
- у инфратруктурном појасу забрањено је свако одлагање отпада, смећа као и изливање отпадних вода;
- обезбедити простор за зелена острва, за потребе примарне сепарације, односно селективног сакупљања неопасног рециклабилног отпада (папир, картон, стакло, лименке и ПВЦ боце) у оквиру површина спорта и рекреације, месних заједница и вртића (услове изградње дефинисати разрадом кроз урбанистички пројекат за површине на којим се налазе зелена острва);
- обавезно је постављање контејнера и за грађевински отпад (шут, земљу и други отпадни материјал), за чију ће периодичну евакуацију бити надлежна општинска комунална служба;
- учествовати, на нивоу општине, у изградњи регионалног центра за управљање отпадом;
- забрањује се изградња/уређење складишта опасних и отпадних материја, као и отворених складишта за отпадна возила, кабасти отпад, секундарне сировине и сл. у стамбеним насељима;

- скупљање, поновно искоришћавање и/ или одлагање комуналног, индустријског, опасног отпада врши у складу са за то предвиђеном законском регулативом везаном за отпад и комуналне делатности, на бази потребних претходних истражних радова, стручно-техничких анализа, одговарајућих услова, сагласности и прописане техничке документације, уз обавезно обезбеђење заштите живота и здравља људи, режима површинских и подземних вода (у квалитативном и квантитативном смислу) и животне средине у целини;
- производња, сакупљање и транспорт опасног отпада, као и његово складиштење и третман, обављати под условима који обезбеђују заштиту животне средине и здравље људи, укључујући све активности од производње до третмана опасног отпада, у складу са извештавањем о отпаду, надзором и казним одредбама на начин прописан овим законом;
- за постројења за која се издаје интегрисана дозвола у складу са законом, припре се и доноси план управљања отпадом. Влада обезбеђује спровођење мера поступања са опасним отпадом;
- опасан отпад посебно сакупити и транспортовати. На транспорт опасног отпада, односно начин транспорта, услове који се односе на паковање опасног отпада и на возило и запослене на руковању и транспорту опасног отпада примењују се прописи којима се уређује транспорт опасног терета. Опасан отпад се пакује према карактеристикама опасног отпада (запаљив, експлозиван, инфективан и др.) и обележава у складу са законом којим се уређује транспорт опасног терета;
- кретање опасног отпада прати посебан Документ о кретању опасног отпада који попуњава произвођач, односно власник и/или други држалац и свако ко преузима опасан отпад;
- третман опасног отпада вршити само у постројењима која имају дозволу за третман опасног отпада у складу са овим законом;
- оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја, у једнаким или већим количинама од прописаних, дужан је да достави Обавештење, односно изради Политику превенције удеса или Извештај о безбедности и План заштите од удеса, у зависности од количина опасних материја којима врши те активности и да предузме мере за спречавање хемијског удеса и ограничавања утицаја тог удеса на живот и здравље људи и животну средину, утврђене у тим документима;
- горива и уља транспортовати у посебним, за ту сврху прилагођеним посудама. У току допуњавања горива и мењања уља око возила и машина поставити одговарајућу заштитну фолију коју након употребе треба одложити на законом прописан начин и локацију. Исто важи за амбалажу горива, уља и мазива;
- вршити редовну контролу сепаратора масти и уља и послове пражњења поверити овлашћеном оператеру који поседује дозволу за обављање наведене делатности и управљања отпадним уљима;
- обезбедити довољну количину сорбента у случају цурења нафте и нафтних деривата; са утрошеним сорбентима и контаминираним земљиштем поступати у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 109/2025);
- сакупљати и привремено складиштити опасан отпад под надзором све до предаје овлашћеном оператеру за третман и коначно одлагање насталог опасног отпада. Истрошени акумулатори и батерије предају се овлашћеном оператеру ради третмана/рециклаже. Отпадна уља предају се овлашћеном оператеру за третман/поновно искоришћење/одлагање.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ШУМА

Заштита шума се обезбеђује применом следећих мера:

- забрањено је крчење и сеча шума која није у складу са редовним обнављањем шума;

- забрањено је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа, самовољно заузимање шума;
- правовремено уклањање осушених стабала четинара, у циљу спречавања развоја поткорњака и ширења истих на здрава стабла;
- забрањено је одлагање смећа и штетних и опасних материја и отпадака, као и загађивање шума на било који начин;
- обавезна је примена биоинжињерских мера, које предвиђају заштиту терена од ерозије и заштита сталних и повремених водотокова од засипања стенским или земљаним материјалом;
- забрањена је сеча здравих стабала, пре него што се одреде позиције објеката које морају бити у највећој могућој мери прилагођене постојећем високом зеленилу;
- забрањено је паљење отворене ватре у шуми и на земљишту у непосредној близини шуме, на удаљености мањој од 200 метара од руба шуме;
- за озелењавање слободних површина и реконструкцију постојећих користити претежно аутохтоне врсте дрвећа;
- обавезан је континуирани надзор шумског подручја;
- за било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ

Планско подручје се граничи са реком Дрином која са својим обалским појасом представља еколошки коридор еколошке мреже Републике Србије. Еколошку мрежу чине:

1. еколошки значајна подручја;
2. еколошки коридори који повезују еколошки значајна подручја на простору Републике Србије,
3. заштитна зона тамо где је потребна да штити еколошки значајна подручја и еколошке коридоре од могућих штетних спољних утицаја.

У еколошки значајна подручја спадају просторне целине на којима се налазе: одређена подручја дефинисана на основу међународних програма за идентификацију значајних подручја за птице (ИБА), биљке (ИПА) и дневне лептире (ПБА).

Еколошки коридори могу бити водотоци у природном и полуприродном стању и канали са полуприродном вегетацијом, као и други предеони елементи (међе, живице, пољозащитни појасеви, пашњаци, ливаде и други вештачки коридори) који стварају везу између еколошки значајних подручја и који су идентификовани у бази података Завода и Покрајинског завода за заштиту природе.

Еколошком мрежом управља се на начин који обезбеђује очување повољног стања осетљивих, ретких, угрожених и типова станишта од посебног значаја за очување и популација строго заштићених и заштићених дивљих врста, од националног и међународног значаја, као и одржање и унапређење функционалне и просторне повезаности њених делова.

Под управљањем еколошком мрежом подразумева се управљање појединачним еколошки значајним подручјима и еколошким коридорима, ради одржавања и унапређивања функционалне целовитости еколошке мреже.

Заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;

- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.)
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- планирањем намене површина, као и активним мерама заштите очувати и унапредити природне и полуприродне елементе коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређивању биодиверзитета;
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
- унапредити еколошке коридоре унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста, обезбедити техничко-технолошка решења за неометано кретање дивљих врста;
- **уз мање водотоке је дефинисан заштитни појас ширине 5m, за потребе одржавања водотока;**
- изван зоне становања насеља забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Бука у насељима урбаног типа највећим делом потиче од саобраћаја, док су индустрија, занатска делатност, грађевинска оператива, угоститељство и друге делатности од мањег значаја.

Потребно је ради заштите од буке бирати делатности само које су комплементарне са становањем уз примену важећих законских прописа и норми у овој области.

Подизати дрвореде и уређивати планиране зелене површине према решењима из овог ПГР, посебно при одвајању становање од радне зоне.

Контролу нивоа буке и методе мерења обављати у складу са Законом о заштити од буке у животној средини (Сл. гласник РС, број 96/21).

Бука је, физички посматрано, емитована енергија која се преноси таласима кроз ваздух. Људско ухо другачије препознаје, код истог нивоа буке, ниске фреквенције од високих. Високе фреквенције код истог нивоа буке више сметају. Мерење и вредновање јачине буке прилагођено је функцији човечијег чула слуха. Јачина буке се мери у децибелима, односима логаритама вредности датог нивоа буке и нивоа буке на прагу чујности (dB) и редукује на еквивалентну фреквенцију (A) – dB(A). Законски нормативи у вези заштите становништва од штетног дејства буке доносе се у облику максимално дозвољеног нивоа меродавног параметра или параметара који представљају полазну обавезу испуњења услова везаних за проблематику буке.

Емитовање буке из планираних објеката не сме прекорачити законске норме дефинисане „Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини“ („Сл. гласник РС“, бр. 75/10). Такође, Правилима уређења овог Плана дефинисана је заузетост сваке парцеле под зеленим површинама, што такође доприноси смањивању евентуално негативних утицаја повишеног нивоа буке у животној средини.

Неопходно је обезбедити спречавање, односно смањење утицаја планираних садржаја, на чиниоце животне средине, као и непосредну околину, кроз мере заштите од буке и то:

- **поштовањем граничних вредности о дозвољеним вредностима нивоа буке у животној средини у складу са прописима;**

- сви постојећи и планирани пројекти (објекти, делатности, активности) генератори буке, у обавези су да примењују мере техничке заштите од буке;
- подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера на најугроженијим локацијама;
- избор зеленила мора бити прилагођен зонским и локацијским условима, у складу са пејзажним и еколошко-биолошким захтевима;
- приликом извођења радова користити механизацију и уређаје који својим радом неће доводити до прекорачења дозвољеног нивоа буке у складу са наменом простора;
- подизање зелених заштитних појасева због умањења негагивних ефеката буке. У вези с тим задржати постојеће зеленило и планирати ново;
- обезбедити највиши ниво очувања и унапређења животне средине насеља у интеракцији са постојећим и будућим привредним субјектима;
- обавезу предузимања техничких мера на изворима буке, одабир извора буке са нижим вредностима емисије буке, примену звучне изолације и звучних баријера где је то могуће;
- примену одговарајућих грађевинских и техничких мера за заштиту од буке дуж саобраћајница I и II реда и железничке пруге, којима се обезбеђује да бука емитована током одвијања саобраћаја, не прелази прописане граничне вредности у зонама намењеним становању и јавним објектима (дечија установа-вртић и сл), у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10),
- применом техничких услова и мера звучне заштите којима ће се бука у објектима, чија је изградња планирана дуж саобраћајнице I и II реда и железничке пруге, свести на дозвољени ниво, а у складу са Техничким условима за пројектовање и грађење зграда (Акустика у зградарству) СРПС У.Ј6.201:1990;
- при одређивању могућих намена објеката у зонама становања, или у контакту са објектима дечијих установа, школа, болница и сл., водити рачуна о нивоу буке који исти могу да генеришу;
- приликом извођења интензивних радова и ангажовања тешке механизације у дужем временском периоду, потребно је око градилишта поставити конструкцију заштите од буке, за смањење негативних утицаја интензитета буке;
- дефинисати радно време градилишта за редовне грађевинске активности; радове који директно утичу на емисију буке у животној средини обављати током дана, у дефинисаном радном времену;
- занатске и друге радионице и погоне за обраду метала, дрвета, камена, пластике и сл. у којима се обављају бучне радне операције (ковање, закивање, резање, брушење, дробљење, млечење, заваривање, фарбање и сл.) се не планирају у зонама становања; код предметних делатности забрањује се рад при отвореним вратима или прозорима. У таквим објектима обавезна је звучна изолација објекта и инсталисање система принудне вентилације која није бучна;
- у угоститељским и сличним објектима забавног карактера (кафана, кафићи, играонице и сл.) који су у близини стамбених објеката, условити обављање активности у затвореном простору са затвореним вратима и принудном вентилацијом и утврдити обавезу израде звучне изолације предметних објеката, односно постављање антизвучних баријера код постојећих објеката где је то могуће;
- код саобраћајница са повећаном фреквенцијом саобраћаја у зонама повећане осетљивости предвиђају се звучне баријере, озелењавање, успостављање дрвореда где је то могуће;
- реализовање акустичког зонирања и утврђивање посебних режима коришћења појединих зона према постојећем стању изграђености, начину коришћења земљишта и планираним наменама простора, према Правилнику о методологији за одређивање акустичких зона ("Сл.гласник РС", бр. 72/10), и то:

Табела бр. 7: Граничне вредности индикатора буке* на отвореном простору ниво буке у dB (A у границама обухвата Плана)

Зоне	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољашње буке dB(A)	
		Дан	Ноћ
I	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно - историјски локалитети, велики паркови	50	40
II	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
III	Чисто стамбена подручја	55	45
IV	Пословно-стамбена подручја, трговинско - стамбена подручја, дечја игралишта	60	50
V	Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
VI	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи.	

* индикатор буке је акустичка величина којом се описује бука у животној средини и изражава се у dB(A). Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

ОСТАЛЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ

1. обезбедити ефикасно коришћење енергије, узимајући у обзир микроклиматске услове простора, намену, положај и оријентацију објеката, као и могућност коришћења обновљивих извора енергије, а кроз:

- правилно обликовање планираних објеката, при чему треба избегавати превелику разуђеност истих,
- коришћење фотонапонских соларних ћелија и соларних колектора на кровним површинама објеката и сл,
- озелењавање окућнице и правилан одабир вегетације, а у циљу смањења негативних ефеката директног и индиректног сунчевог зрачења на објекте, као и негативног утицаја ветра;

2. на површинама намењеним породичном становању, објектима и комплексима јавних служби, спортским објектима и комплексима, или њиховој непосредној околини није дозвољена изградња или било каква промена у простору која би могла да наруши стање чинилаца животне средине у окружењу (вода, ваздух, земљиште), а нарочито:

- обављање делатности које угрожавају квалитет животне средине, производе буку, вибрације или непријатне мирисе, односно умањују квалитет боравка у објектима и њиховој околини,
- постављање асфалтних и бетонских база и сл,
- изградња која би могла да наруши или угрози основне услове живљења суседа или сигурност суседних објеката, односно значајно умањи осветљеност и осунчаност истих,
- изградња фарми пилића, свиња, говеда и др;

3. станице за снабдевање горивом се могу планирати уз саобраћајницу I реда, ако се обезбеде следећа удаљења од стамбених и других осетљивих објеката у окружењу, и то:

- удаљеност претакалишта светлих течних горива и одушних атмосферских цеви-АТ вентила од стамбених објеката у окружењу не може бити мања од 25 m,
- удаљеност резервоара и претакалишта течног нафтног гаса (ТНГ-а) од стамбених објеката у окружењу не може бити мања од 35 m,

- удаљеност ССГ од границе комплекса дечије установе/школе не може бити мања од 100 m;
4. у току радова на изградњи планираних објеката и површина предвидети следеће мере заштите:
- снабдевање машина нафтом и нафтним дериватима обављати на посебно опремљеним просторима, а у случају да дође до изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине,
 - грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току реконструкције, доградње или изградње објеката сакупити, разврстати и обезбедити рециклажу и искоришћење или одлагање преко правног лица које је овлашћено, односно које има дозволу за управљање отпадом;
5. обавеза је инвеститора да се, пре подношења захтева за издавање грађевинске дозволе или другог акта којим се одобрава изградња, односно реконструкција или уклањање објеката, наведених у Листи I и Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), обрати надлежном органу за заштиту животне средине, ради спровођења процедуре процене утицаја на животну средину, у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04 и 36/09);

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА, БУЈИЦА И АТМОСФЕРСКИХ НЕПОГОДА

Већина потока и речица који пролазе равничарским делом простора је регулисана. Река Трбушница, река Штира, и др. Потребно је наставити са регулацијом реке Штире реконструисати реку Трбушницу. Болнички поток као и старо корито болничког потока које није више у тој функцији зато што је Болнички поток преусмерен паралелно са пругом до Жеравиње потребно је одржавати тако што ће се постојећа траса чистити од наноса и корова као и затрпавања од стране грађана. Ово корито ће служити и као реципијент за одвод површинских вода са оближњих улица. У склопу заштите од вода треба наставити са антиерозионим радовима у сливовима потока, као и редовно одржавати већ изграђено.

Део територије Саловаче на којој се разлива безимени поток треба изградити канал и одвести до регулисаног Болничког потока. Подручје Кованлука и Ивових бара треба анализирати узроке плављења дали је узрок висок ниво подземних вода или стварање успора услед изграђене преграде у кориту реке Жеравије или неки други разлози па сходно томе треба изучити и кроз техничку документацију предвидети адекватна решења.

Ради заштите од поплава треба наставити са израдом документације за делове водотокова који нису завршени и приступити извођењу радова. Такође је врло битно да се проблем не решава парцијално већ организовано И шире посматрати слив или већи део слива. Такође је битно да грађани не решавају проблем испред своје куће већ целовито.

Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и водних објеката, спречавања погоршања водног режима, и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је:

- на насипима и другим водним објектима копати и одлагати материјал, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката;
- на водном земљишту:
 - градити објекте којима се смањује пропусна моћ канала,
 - одлагати чврсти отпад и опасан и штетан материјал,
 - складиштити дрво и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода,
 - садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање

10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, а у брањеној зони супротно издатим водним условима,

- прати возила и друге машине,
- вршити друге радње, осим у случају изградње објеката јавне инфраструктуре у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС” бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон) или посебним законом, спровођења мера очувања, унапређења и презентације природних вредности, изградње објеката за коришћење вода, изградње објеката за заштиту вода од загађења, предузимања радњи ради заштите људи, животиња и имовине,
- у поплавном подручју градити објекте на начин којим се омета протицање воде и леда или супротно прописима за градњу у поплавном подручју;
- копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50 m према брањеном подручју, осим ако је њихова функција заштита од штетног дејства вода или је техничком документацијом, урађеном у складу са овим законом, доказано да није угрожена стабилност насипа;
- мењати или пресецати токове подземних вода односно искоришћавати те воде у обиму којим се угрожава снабдевање питком или технолошким водом, стабилност тла и објеката;
- мењати правац и јачину тока површинске воде која природно протиче или отиче са водног земљишта које је у приватној својини;
- градити објекте, садити дрвеће и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине од најмање 5 m од тих канала предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- одлагати чврсти отпад и друге материјале у мелиорационе и друге канале, упуштати загађене воде или друге материје и вршити радње, којима се може утицати на ниво воде, количину и квалитет воде, угрозити стабилност заштитних и других водних објеката или отежати одржавање водног система;
- вршити, без одговарајућих водних аката, интервенције у кориту (осигурање обала, преграђивање корита, проширење и продубљење корита и друго);
- изводити друге радове који би могли да угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објеката.

Сви водотоци града Лознице, имају претежно бујични карактер, хидролошког режима, поплаве на њима имају изразито бујичне карактеристике, брзу појаву и разорне ефекте уз упоредно јављање бујичне лаве, одрона и клизишта.

Одбрану од поплава за водотоке Града (првог реда), на којима постоје објекти за заштиту од штетног дејства воде спроводи ЈВП „Србијаводе“-ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа. Одбрана од поплава на водоточима II-реда у надлежности је града Лознице. Град Лозница израђује и доноси Оперативни план одбране од поплаве за воде II-реда. У циљу спречавања настајања поплава и умањења штетних последица на нерегулисаним водоточима, неопходно је у подпуности реализовати превентивне мере заштите. Носиоци активности спровођења оперативних мера одбране од поплава у складу са Оперативним планом за одбрану од поплава су ЈВП „Србијаводе“-ВПЦ „Сава-Дунав“ уз ангажовање водопривредних предузећа, ЈП „Лозница развој“ Лозница, ЈКП „Наш дом“ Лозница и организационе јединице РХМЗ.

ЗАШТИТА ОД НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ ЗРАЧЕЊА

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована базична ограничења изложености становништва,

електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима.

У циљу заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено планирање и постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима:

- дечијих вртића,
- школа,
- простора дечијих игралишта.

Минимална удаљеност базних станица мобилне телефоније од дечијих вртића, школа и простора дечијих игралишта, односно ивице парцеле дечијег вртића и дечијих игралишта, не препоручује се мања од 100 m.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније, који се поставља на кровној површини стамбеног објекта не сме бити видљив из стамбеног објекта или терасе стамбеног објекта на који се поставља.

Како би спречила појава кумулативног и синергијског утицаја и предупредила појава негативних утицаја на квалитет чинилаца животне средине предлаже се формирање радне групе, односно стручно усавршених кадрова, и узимање у обзир петиције грађана против постављања базних станица у насељеним местима - осим ограничења постављања у близини вртића, школа и дечијих игралишта на нивоу јединице локалне самоуправе, која би проценила број и позицију станица које се могу поставити у насељеним местима.

У складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/2008) обавезно је покретање поступка захтева процене утицаја на животну средину, за све телекомуникационе предајнике радиорелејних система и телекомуникационе објекте мобилне телефоније (базне радио станице) ефективне израчене снаге више од 250W .

Прорачун који потиче од предметне радио базних станица на местима на којима се може наћи човек на отвореном простору (тло) мора бити испод референтних нивоа које прописује Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима ("Службени гласник РС", број 16/2025). Такође, неопходно је поштовати и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања ("Службени гласник РС", број 16/2025), као и Закон о заштити од нејонизујућих зрачења ("Службени гласник РС", број 36/2009).

Мере и услови заштите животне средине:

- при изградњи и коришћењу извора нејонизујућег зрачења придржавати се одредби Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09);
- обавезна је контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обавезно је систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- обавезно је вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- могуће садржаје, намену објеката и њихов положај на парцели у зони заштите далековода одредити узимајући у обзир негативни утицај електромагнетног поља далековода на здравље људи и околину, односно дефинисане заштитне зоне, у складу са чланом 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС“, бр. 145/2014, 95/2018 - др. закон, 40/2021, 35/2023 - др. закон, 62/2023 и 94/2024) а које износи:
- у заштитном појасу далековода није дозвољена изградња објеката намењених становању, слободним зеленим површинама са дечијим игралиштима уз становање, јавним установама дечије, социјалне и здравствене заштите, спорту и рекреацији,

као и објеката намењених обављању делатности које подразумевају дужи боравак људи;

- уколико се у оквиру предметног подручја планира изградња трафостаница, исте пројектовати и изградити у складу са важећим нормама и стандардима прописаним за ту врсту објеката, а нарочито:
 - одговарајућим техничким и оперативним мерама обезбедити да нивои излагања становништва нејонизујућим зрачењима, након изградње трафостаница, не прелазе референтне граничне нивое излагања електричним, магнетским и електромагнетским пољима, у складу са [Правилником о границама излагања нејонизујућим зрачењима \(„Службени гласник РС“, број 16/25\)](#), и то: вредност јачине електричног поља (E) не прелази 2 kV/m, а вредност густине магнетског флукса (B) не прелази 40 μ T,
 - обезбедити одговарајућу заштиту подземних вода постављањем непропусне танкване за прихват опасних материја из трансформатора трафостанице; капацитет танкване одредити у складу са укупном количином трансформаторског уља садржаног у трансформатору,
 - није дозвољена уградња трансформатора који садржи полихлороване бифениле (PCB),
 - након изградње трансформаторских станица извршити: (1) прво испитивање, односно мерење: нивоа електричног поља и густине магнетског флукса, односно мерење нивоа буке у околини трансформаторске/их станице/а, пре издавања употребне дозволе за исту/е, (2) периодична испитивања у складу са законом и (3) достављање података и документације о извршеним испитивањима нејонизујућег зрачења и мерењима нивоа буке надлежном органу у року од 15 дана од дана извршеног мерења.

Инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу за заштиту животне средине који ће утврдити потребу израде Студије о процени утицаја.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД МОГУЋИХ ПРЕКОГРАНИЧНИХ УТИЦАЈА

Како би се умањили негативни утицаји прекограничног загађивања на стање животне средине и на здравље људи, неопходно је остваривати адекватну међународну сарадњу између Стране порекла (Страну или Стране под чијом надлежношћу се предвиђа припрема плана или програма) и Погођене стране (Страну или Стране које ће вероватно бити погођене прекограничним ефектима плана или програма на животну средину, укључујући здравље) на очувању животне средине у зони могућих утицаја, у складу са Законом о потврђивању протокола о стратешкој процени утицаја на животну средину уз конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 1/10), као и другим међународним конвенцијама.

Опште мере заштите од прекограничних утицаја:

- Свака Страна ће обезбедити консултације органа надлежних за заштиту животне средине у поступку имплементације планова и програма за које постоји вероватноћа изазивања прекограничних утицаја;
- Свака Страна ће обезбедити учешће јавности у провери планова и програма и могућити доступност закључака јавности у средствима информисања;
- Свака Страна ће обезбедити да се за планове и програме за које треба да се врши стратешка процена утицаја на животну средину припреми извештај о животној средини у складу са садржајем дефинисаним Анексом IV Закона о потврђивању протокола о стратешкој процени утицаја на животну средину уз конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 1/10);
- Свака Страна прати значајне ефекте на животну средину, укључујући здравље, спровођења планова и програма да би, између осталог, утврдила, у раној фази, непредвиђене негативне утицаје и да би могла да предузме одговарајуће

активности ремедијације;

- Тамо где Страна порекла сматра да је вероватно да ће спровођење плана или програма имати значајне прекограничне ефекте на животну средину, укључујући здравље, и где је вероватно да нека страна за коју је вероватно да ће бити значајно погођена то буде захтевала, Страна порекла што је раније могуће пре усвајања плана или програма обавештава погођену Страну;
- Свака Страна ће обезбедити израду стратешких процена утицаја за планове и програме који ће вероватно имати значајне утицаје на животну средину;
- Обавезна процена утицаја на животну средину за све пројекте и активности за које постоји вероватноћа изазивања прекограничних утицаја.

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Према члану 19. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Спровођење ће се вршити:

1. Планом генералне регулације тј. изменама и допунама плана изузев у зонама где је обавезна израда планова нижег реда.
2. На основу постојеће урбанистичке документације која није у супротности са Планом генералне регулације односно Изменама и допунама плана.

Планом генералне регулације су дефинисане зоне за израду планова нижег реда. Уколико се утврди да је то неопходно, одлуком локалне самоуправе могу се израђивати планови нижег реда и на простору изван зона дефинисаних за обавезну израду планова нижег реда.

Поред зона за обавезну израду планова нижег реда, плановима детаљне регулације може се детаљније разрађивати земљиште ради одређивања површина јавне намене. У деловима грађевинског подручја где Планом генералне регулације није дефинисана блоковска структура и улична мрежа обавезна је израда планова нижег реда ради дефинисања блокова и саобраћајне мреже. Регулација новопланираних блокова, односно њихов облик, величина, намене и регулационе линије, у случају да нису дефинисани овим планом, дефинишу се Планом детаљне регулације на основу урбанистичких параметра планираних за одређени тип изградње.

Надлежни орган за планирање простора, а на основу овог плана, прописује обавезно:

Израду Плана детаљне регулације за:

1. Регулацију река и потока
2. Новог градског гробља и проширења постојећих гробља, ако ПГР-ом није утврђена површина јавне намене
3. Све потребне површине јавне намене које нису дефинисане овим планом

Детаљније смернице за спровођење Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница дате су у поглављу 5.0. Имплементација плана.

Обавезне смернице стратешке процене утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница на животну средину за израду урбанистичких планова нижег хијерархијског нивоа:

- За израду планова детаљне регулације којима се врше значајне промене у простору (комунални објекти, инфраструктурни коридори, локалне радне зоне, промена намене постојећих подручја посебне намене..), надлежни орган МОЖЕ донети Одлуку о изради Стратешке процене утицаја Плана, према критеријумима

- прописаним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину;
- Смернице и мере заштите простора и животне средине Стратешке процене утицаја Плана су обавезујуће и представљају саставни део Плана за који се врши процена стратешких утицаја на животну средину;
 - Реализација планираних пројеката (објеката, постројења, технологија, инфраструктурних система, објеката и површина, извођење радова и активности у простору), а који представљају промене у простору са потенцијално штетним утицајима и негативним ефектима у животној средини, обавезан је поступак процене утицаја на животну средину;
 - Поступак процене утицаја на животну средину обавезан је за све пројекте - објекте, постројења, технологије, инфраструктурне и комуналне системе и објекте и радове, изворе потенцијалног угрожавања животне средине (загађивање ваздуха, вода, земљишта, појава буке), деградације природних предела и пејзажних вредности, осталих природних вредности и ресурса, природних и културних добара и биодиверзитета;
 - Мониторинг животне средине (мониторинг систем за контролу стања квалитета ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта и буке, управљања отпадом и комуналне хигијене) је обавезан, у складу са важећом законском регулативом и представља услов за одрживи развој подручја плана
 - Смернице стратешке процене утицаја су обавезујуће у поступку имплементације Измена и допуна Плана генералне регулације односно у поступку израде хијерархијски планова нижег реда (планова генералне и планова детаљне регулације) и поступку директне примене одредби Плана генералне регулације за зоне и целине за које није предвиђена израда планова нижег реда у поступку издавања локацијске и грађевинске дозволе, у складу са важећим планом и законском регулативом;
 - Обавезан је мониторинг и контрола над спровођењем обавезујућих смерница стратешке процене утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације на животну средину.

Обавезне смернице Стратешке процене утицаја Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница за делове за које се неће радити урбанистички планови нижег хијерархијског нивоа:

- Процена утицаја на животну средину обавезна је за све пројекте потенцијалне изворе загађивања животне средине и угрожавања њеног квалитета и капацитета у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину
- Носилац пројекта за који се захтева поступак процене утицаја је у обавези да исти спроведе у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС” бр. 135/04 и 36/09)
- Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за исхођивање дозволе или одобрења за извођење пројекта (изградња, промена технологије, промена делатности и остале активности у простору);

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА

Реализација планских решења одвијаће се у дужем временском периоду и по правилу доводи до одређених промена у простору и животној средини. Да би се вршило праћење промена на подручју плана непоходно је вршити систематско мерење, испитивање и оцењивање стања животне средине како би се омогућила заштита здравља људи, природних и створених вредности на подручју плана. Последњи корак у процесу стратешке процене је развој и имплементација програма мониторинга. Сврха мониторинга је: - да прикаже промене у животној средини које се могу приписати имплементацији Плана, и да дозволи стварним утицајима да се упореде са предвиђеним утицајима; - да предложи могуће мере за смањење или ублажавање ефеката непредвиђених догађаја, уколико се они појаве; - да се прикупе квалитетне основне информације за друге планове који захтевају стратешку процену.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 88/10), следеће ставке:

- опис циљева Плана и програма,
- индикаторе за праћење стања животне средине,
- права и обавезе надлежних органа,
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

На територији општине Лозница врши се мониторинг квалитета ваздуха. Аутоматска станица за мерење аерозагађења, у надлежности је Агенције за заштиту животне средине.

Надлежно одељење води и редовно ажурира Локални регистар извора загађења (ЛРСЗ). Податке за исти достављају привредна друштва и друга правна лица и предузетници која испуњавају услове о минималним граничним вредностима капацитета у одговарајућим привредним делатностима

Оператери који при обављању делатности производе отпад, са истим поступају у складу са прописима - воде евиденцију о насталим количинама, закључују уговор и отпад предају овлашћеним лицима, чувају Документ о кретању отпада и отпад складиште на прописан начин до момента предаје овлашћеном лицу.

Оператери који обављањем делатности емитују буку и загађујуће материје у ваздух врше мерења у складу са Законском регулативом.

Све базне станице су прошле поступак процене утицаја на ЖС и врше мерење нивоа нејонизујућег зрачења у складу са прописима.

Контрола квалитета отпадних вода није поверена надлежност локалној самоуправи, али оператери који испуштају отпадне воде достављају податке за потребе Локалног регистра извора загађивања.

ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС” бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон, 95/2018 - др. закон) јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- ❖ обезбеђење мониторинга,
- ❖ дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- ❖ одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- ❖ дефинисање мониторинга загађивача,
- ❖ успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- ❖ увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

У оквиру праћења стања животне средине, у складу са Законом и другим прописима, предвиђа се праћење:

- ❖ квалитета ваздуха;
- ❖ квалитета вода (загађујуће материје и друге карактеристике);
- ❖ квалитета земљишта;
- ❖ отпада;
- ❖ нивоа буке.

5.1. ИНДИКАТОРИ ПРАЋЕЊА СТАЊА

Мониторинг стања животне средине врши се: систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађености животне средине.

Мониторинг животне средине мора да пружи податке добијене праћењем природних фактора, промену стања услед стечених карактеристика и постојећих природних карактеристика.

Индикатори праћења стања представљају инструмент за сагледавање и оцењивање стања животне средине и улазне податке на основу којих се прати стање животне средине, врши процена могућих утицаја и дефинишу обавезне мере заштите.

Мониторинг квалитета ваздуха

Мониторинг квалитета ваздуха се успоставља у складу са Европском директивом о процени и управљању квалитетом ваздуха. Мониторинг треба вршити континуирано, посебно на локацијама и подручјима повећаног загађења, на утврђеним локалитетима где се постављају стационарне мерне станице, 24-часовним узроцима. Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Сл. гласник РС", бр. 11/10, 75/10 и 63/13) дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивања тренда загађења како би се правовремено деловало ка смањењу садржаја штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине (ваздуха, земљишта, вода).

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем емисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Од посебне је важности вршити редован мониторинг како на територији плана, тако и на подручју читавог Лознице.

Предлаже се успостављање мерних места за праћење квалитета ваздуха на Планском подручју од стране локалне мреже за мониторинг квалитета ваздуха, ангажовање на поновном активирању аутоматске станице за мерење аерозагађености. Број и распоред мерних места прилагодити површини подручја, врсти извора који загађују ваздух, геолошким карактеристикама и густини насељености. Неопходно је правити дневне, месечне и годишње извештаје.

Неопходно је да привредни субјекти, који су у обавези да врше мониторинг квалитета ваздуха редовно достављају извештаје канцеларији за заштиту животне средине.

Мониторинг квалитета воде

Према Закону о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон) као и према подзаконским актима донетим на основу овог Закона у циљу праћења стања загађености вода потребно је вршити систематско испитивање квалитета површинских и подземних вода, на прописан начин, на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл.гласник РС”, бр.50/12), према програму који доноси Влада. На територији града Лознице мониторинг квалитета воде за пиће спроводи Јавно предузеће „Водовод и канализација“ Лозница и Завод за јавно здравље Шабац (екстерна Лабораторија). Неопходно је вршити редован мониторинг квалитета воде за пиће. Неопходно је испитивање нутријената у површинским и подземним водама једном годишње, испитати број становника прикључен на јавни водовод, на јавну канализацију једном годишње од стране надлежног Јавног предузећа. Испитивање квалитета површинских вода, реке Дрине врши Агенција за заштиту животне средине.

Мониторинг квалитета земљишта

Ради утврђивања садржаја опасних и штетних материја у земљишту, на локацијама у непосредној близини депонија, трафостаница, саобраћајница, индустријских зона, као и у насељеним местима врши се мониторинг земљишта, у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл.гласник РС”, бр.30/18) и Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикатора за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл.гласник РС”, бр.88/10 и 30/18) и методама за њихово испитивање.

Узорковање земљишта ради испитивања његовог квалитета није вршено на предметном простору или у његовој непосредној близини у последње две године. Предлаже се обрађивање појединих зона Плана екотоксиколошким истраживањима у циљу утврђивања присуства загађујућих материја у земљишту и процене ризика по здравље становништва и животну средину.

Надлежни орган може прописати посебна мерења на местима за које се накнадно утврди да постоји могућност контаминације земљишта изазваног радом Оператера.

Обавезно је утврђивање тачне површине деградираног земљишта и проценат промене начина коришћења земљишта од стране Локална мрежа за праћење квалитета земљишта, једном односно четири пута годишње.

Мониторинг буке

Заштита од буке у животној средини обезбеђује се утврђивањем услова и предузимањем мера заштите у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гл. РС”, бр. 96/2021), као и подзаконским актима донетим на основу овог Закона, а то чини део интегралног система заштите животне средине и односе се на: просторно, урбанистичко и акустичко планирање; звучну заштиту; стратешку процену утицаја планова и програма, односно процену утицаја пројеката на животну средину, као и на издавање дозволе за изградњу и рад постројења, односно обављање активности; прописивање граничних вредности буке у животној средини; производњу, промет и употребу извора буке;

акустичко зонирање; стратешких карата буке; израду акционих планова заштите од буке у животној средини; мерење и оцену буке у животној средини (мониторинг); процену штетних ефеката буке на здравље људи и животну средину; информисање јавности о буци и њеним штетним ефектима у животној средини. Неопходно је вршити континуиран мониторинг нивоа буке предметног Плана (месечни и годишњи извештаји).

Највиши нивои буке утврђени су Правилником о методологији за одређивање акустичних зона („Сл.гласник РС“ бр. 72/10). Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/2010). Тренутно се не врши мониторинг нивоа буке на подручју града Лознице. Неопходан је континуирани мониторинг нивоа буке на најпрометнијим саобраћајницама 0, 1., и 2. реда због одвијања тешког теретног саобраћаја и циркулације већег броја возила на дневном нивоу.

Мониторнг отпада

Мониторнг отпада има за циљ контролисање количине произведеног отпада и стања одлагалишта као и умањење негативних утицаја на животну средину изазваних неадекватним поступањем са отпадом. Мониторинг отпада обухвата утврђивање количине и врсте отпада која се одвози на градску депонију, отпада који се доставља оператерима који имају дозволу за одвожење отпада животињског порекла, пластику итд, као и броја „дивљих“ депонија и у границама предметног плана.

5.2. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА И ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

На основу позитивне регулативе Општина располаже нормативно-правним инструментаријумом да доноси акте у смислу накнада за заштиту и унапређење животне средине. На основу одредаба члана 18. Закона о локалној самоуправи и одредаба члана 190. Устава Републике Србије, јединица локалне самоуправе – општина, стара се о заштити животне средине. У надлежности општине је да припрема и доноси локалне програме коришћења и заштите природних вредности, програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове.

Права и обавезе надлежних органа

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године;
- јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе;
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга;
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података;
- мониторинг може да обавља само овлашћена организација. Министарство прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација и одређује овлашћену организацију по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област;

- Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорак, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података;
- државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин;
- Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност;
- информациони систем води Агенција за заштиту животне средине;
- министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података;
- Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици;
- надлежни орган локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини извештај о стању животне средине на својој територији;
- извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Предузећа и други привредни субјекти-потенцијални извори загађења у обавези су да:

1. надлежном органу доставе податке о стационарном извору загађивања и свакој његовој промени;
2. обезбеде редован мониторинг емисије и да о томе води евиденцију;
3. обезбеде континуална мерења емисије ако за то постоји обавеза самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;
4. воде евиденцију о обављеним континуалним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке једном у три месеца и достави мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја;
5. обезбеде контролна мерења емисије преко овлашћених организација, ако мерења емисије не обавља самостално;
6. обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног (акредитованог) правног лица два пута годишње уколико не врши континуални мониторинг, а податке достави надлежном органу;
7. испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
8. врше испитивање количине опасних и штетних материја у земљишту уколико постоји могућност загађења земљишта .
9. урачунавају трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова;

Полазећи од сложености надлежности органа, посебних организација, јавних предузећа, јавних служби по вертикалној хијерархији (републички – покрајински - општински) и по хоризонталној надлежности (локална самоуправа - општина), као и у координацији активности различитих органа, за успешно спровођење Програма праћења стања животне средине – мониторинг неопходно је у смислу организационо – институционалних активности, у оквиру општинских управа формирати посебан орган које би био задужен за координацију,

планирање, програмирање, надзор и реаговање у вези са проблемима заштите животне средине.

Мере које ће се предузети за случај удеса

Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана предвиђа и мере и поступке у случају акцидента. У том смислу, потребно је идентификовати могуће акциденте, и то у: привреди, водопривреди – управљању водама, саобраћају.

Појава елементарних непогода – поплава и непогода је посебан сегмент, док је сеизмички ризик у границама прихватљивог. Ризик од акцидента постоји и у случају одбране земље и планом се посебно третирају ова питања. Пројектном и другом техничком документацијом требало би планирати мере које ће се предузети у случају акцидента. Препоручује се израда посебних елабората противпожарне заштите тако да се практично искључују пожари који могу угрозити животну средину и здравље становника. Уз примену мера противпожарне заштите елиминише се могућност да дође до ширења пожара ван извора и појединачних објеката.

У оквиру привредног комплекса потребно је прописати посебне програме и поступке у случају акцидента, хаварија и других инцидената у току рада. Програми и поступци морају бити у вези са системом мерења полутаната и других ризичних материја и системом за обавештење и узбуђивање, како би у случају опасности и евентуалне угрожености локално становништво било на време обавештено, збринато или пак евакуисано.

У случају саобраћајних акцидента могуће су штете на самом извору, односно нема опасности по шире окружење. На основу важећих прописа транспорт опасних, отровних и експлозивних материјала није дозвољен у насељима. Детаљније мере заштите прописују се у одговарајућим проценама утицаја пројекта за саобраћајнице, односно у поступцима за руковање и транспорт опасним, отровним и експлозивним материјама, као и складиштењу, претовару и транспорту нафтних деривата.

Правила и услови изградње, односно технички нормативи су тако дефинисани да у случају максималних потреса може евентуално доћи до оштећења инфраструктуре. И поред чињенице да се подручје општине налази у релативно безбедном окружењу са становишта сеизмичког ризика, претходно су наведене препоруке за асеизмичну градњу.

Такође, потребно је да се постојећи планови редовних и ванредних мера за одбрану од поплава доследно примењују у зависности од хидролошких услова и проглашавања мера. У том смислу, неопходно је ажурно праћење хидролошких осматрања на у непосредном окружењу. Постојећи планови редовних и ванредних мера за одбрану од поплава морају се доследно примењивати у зависности од хидролошких услова и проглашавања мера у оквиру редовних мерења и хидролошких осматрања које обавља Републички хидрометеоролошки завод. Обавезна је примена Оперативног плана одбране од поплава вода другог реда града Лознице за 2021. годину и Оперативни план одбране од поплава за, водотоке I реда који доноси надлежно Министарство .

Неповољни утицаји геодинамичких процеса (ерозије, флувијалне ерозије, механичке и хемијске суфозије, клижења и пужења, као и ликвидације), које могу имати одлике акцидентних ситуација – релативно брза, велика оштећења објеката инфра и супраструктуре, у смислу интензитета и броја, спречавају се правовременом анализом стабилности терена и геофизичких услова за изградњу, као и дефинисањем адекватних правила изградње, коришћења и уређења простора.

6.0. МЕТОДОЛОГИЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Сврха стратешке процене утицаја на животну средину је благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на стратешком нивоу планирања и програмирања, уважавајући принципе одрживог развоја. Стратешка процена се у међународној пракси афирмише доношењем EU Directive 2001/42/EC о процени утицаја на животну средину планова и програма. Доношењем сета закона о заштити животне средине, крајем 2004. године стратешка процена утицаја је уведена у домаћу праксу планирања и програмирања. С обзиром да је релативно кратак период у примени стратешке процене, постоји низ проблема и ограничења, као и различити приступи у утврђивању оптималног методолошког обрасца и приступа.

У пракси су у примени два основна обрасца: (1) технички и (2) планерски. Технички приступ у основи користи прилагођену методологију процена утицаја пројеката. У планерском приступу се претежно користе квалитативне – експертске методе из разлога што су планови сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини, заснивају на концепту одрживог развоја и обухватају друштвена и економска питања, планирају се тзв. „непланабилни процеси“ који имају виши степен ентропије. Због тога није могуће у потпуности применити математичке моделе са одговарајућим степеном поузданости, док учешће већег броја заинтересованих страна и јавности даје процесу стратешке процене специфичан карактер, јер је потребно да се резултати на разумљив начин представе разним друштвеним групама и другим учесницима у процесу израде и доношења.

У том смислу, у пракси стратешке процене користе се најчешће експертске методе као што су: контролне листе и упитници, матрице, мултикритеријумска анализа, просторна анализа, SWOT анализа, Делфи метода, оцењивање еколошког капацитета, анализа ланца узрочно-последичних веза, процена повредивости, процена ризика, итд. Заједничка техника различитих метода представљају матрице утицаја којима се испитују промене које би изазвала имплементација плана и изабраних варијанти (укључујући и ону да се план не примени). Матрице се формирају успостављањем међусобних односа између циљева плана, планских решења и циљева стратешке процене са одговарајућим индикаторима. За потребе ове процене потребно је применити и прилагодити методологију процене која је развијана у домаћој пракси у протеклом периоду, а која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процене у Европској Унији, као и новије праксе стратешке процене утицаја на животну средину у Србији.

У овом делу Извештаја о стратешкој процени потребно је да се у складу са основним (методолошким) поступком представи коришћена методологија у оквиру неколико фаза стратешке процене:

- (а) скрининг – дефинисања садржаја стратешке процене,
- (б) скопинг – дефинисања обима стратешке процене,
- (в) дефинисање кључних (битних) промена,
- (г) процена у ужем смислу,
- (д) предвиђање последица,
- (ђ) одређивање мера,
- (е) контрола и ревизија,
- (ж) имплементација.

Разрадом наведених фаза потребно је развити и у Извештају представити поступак стратешке процене за Измену и допуну Плана генералне регулације, што се види у табели која следи.

Табела бр. 8: Поступак стратешке процене за Измену и допуна Плана генералне регулације

Фазе стратешке процене утицаја	Појединачне активности по фазама
1	2
Фаза 1: <i>Идентификација других планова и програма од значаја за остваривање циљева заштите животне средине</i>	- Идентификација планова, програма, пројеката и других докумената од значаја за Измену и допуна Плана генералне регулације; - Идентификација циљева и задатака заштите животне средине од значаја за Измену и допуна Плана генералне регулације (од (интер) националног до локалног); - Спецификација и валоризација кључних проблема заштите животне средине и кључних циљева заштите животне средине;
Фаза 2: <i>Дефинисање циљева и задатака стратешке процене утицаја</i>	- Ревизија постојећих циљева и задатака стратешке процене утицаја из различитих докумената од (интер) националног до локалног нивоа (укључујући међурегионални, регионални и ниво локалне заједнице); - Дефинисање циљева стратешке процене у зависности од планских проблема и одредби регулативе;
Фаза 3: <i>Формирање информационе – документационе основе</i>	- Идентификација потенцијалних извора информација и података релевантних за стратешку процену; - Прикупљање података из различитих извора (подаци добијени од локалних власти и заједнице, анкете, истраживања, теренска истраживања, пописна и друга статистика, подаци доступни преко Интернет мреже, литература и др.); - Обрада података и прављење одговарајућих база података;
Фаза 4: <i>Полазне основе стратешке процене утицаја (почетне фазе стратешке процене утицаја у ужем смислу)</i>	- Ревизија прикупљених података (анализа и синтеза расположивих података); - Оцена података прикупљених из других докумената (оцена и преузимање – „стечене обавезе“); - Оцена стања активности на планском подручју (примена других планова, програма и пројеката); - Оцена имплементације националних и регионалних стратегија, планова, програма и пројеката; - Идентификација могућих тешкоћа; - Оцена валидности аналитичко-информационе грађе; - Прелиминарна оцена општег стања животне средине;
Фаза 5: <i>Дефинисање индикатора</i>	- Ревизија и анализа доступних података, анализа полазних основа и прелиминарна процена трендова; - Дефинисање и развој индикатора од значаја за стратешку процену, корелација између индикатора, циљева и задатака између Измена и допуна Плана генералне регулације и стратешке процене утицаја;
Фаза 6: <i>Ревизија индикатора, циљева и задатака</i>	Синтеза интерних ревизија претходних фаза, редифинисање циљева, задатака и прилагођавање расположивим подацима. Редифиниција индикатора;
Фаза 7: <i>Идентификација проблема заштите животне средине / питања одрживости</i>	- Ревизија (претходних) радних верзија Измена и допуна Плана генералне регулације; - Усклађивање Измена и допуна Плана генералне регулације са осталим конвенцијама, плановима, програмима и пројектима од значаја за заштиту животне средине;

Ова стратешка процена је у складу са општом препоруком истовремености, тако да је ова стратешка процена рађена у току израде Измене и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница. Тиме су се ова два поступка у интерактивном процесу међусобно допуњавала.

У процесу израде стратешке процене утицаја на животну средину предметног плана успостављена је сарадња са заинтересованим органима и организацијама, надлежним органом за животну средину, уз чију свесрдну помоћ и труд се дошло до важних података и неопходне документације.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника. Такође, проблем је био и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину од стратешке процене утицаја. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у детаљну квантификацију јер је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, а нагласак је, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу. Како је стратешка процена интегрисана у све фазе израде Измена и допуна Плана генералне регулације то је резултирало уважавањем и укључивањем резултата до којих се дошло у току стратешке процене. Део о животној средини у свим фазама израде Измена и допуна Плана генералне регулације припремљен је на основу резултата стратешке процене приказаних у овом извештају.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцено орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Плана, орган надлежан за припрему Плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Планом надлежном органу на одлучивање.

8.0. ЗАКЉУЧЦИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)

Закључци о израђеном Извештају о стратешкој процени, тј. закључна разматрања према важећој регулативи представљају део документа који је намењен широј јавности. Основни смисао је да се омогући лакши увид у налазе стратешке процене. Другим речима, закључна разматрања представљају „нетехнички резиме“ који се израђује у складу са Европском директивом. У нетехничком резимеу представља се сумаријум информација датих у Извештају о стратешкој процени. Ове информације, с обзиром да су намењене јавности, представљају се на поједностављен начин. Закључна разматрања ове стратешке процене условно говорећи, представљају резиме или врсту завршног прегледа стратешке процене.

Процена Плана са еколошког аспекта је важна за доношење планских одлука на свим нивоима, а нарочито за одлучивање о заштити животне средине, из разлога што: дефинише процедуре одлучивања; дефинише процедуре за све фазе планирања и све хијерархијске нивое, за реализацију планираних намена и појединачних пројеката; дефинише процедуре заштите и мониторинга животне средине;

Стратешка процена Плана интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору.

На стратешком нивоу, на нивоу Измена и допуна Плана генералне регулације, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о стратешкој процени утицаја Плана.

На основу вредновања Нацрта Измена и допуна Плана процењује се да планиране намене и имплементација Плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати. Такође, разраду Плана пратиће обавеза или одлучивање о потреби стратешке процене утицаја сваког плана посебно, а реализација пројеката на основу плана нижег реда је условљена проценом утицаја на животну средину и мерама заштите на нивоу појединачних пројеката. На тај начин је обезбеђено да систем процене животне средине постане ефикасно правило у планирању простора у границама Плана, а самим тим и у процесу имплементације Плана. Полазећи од циља интеграције секторског и урбанистичког планирања простора, у контексту одрживог развоја, задатак процене стратешких утицаја Плана на животну средину је:

1. Утврђивање степена прихватљивости планских решења са аспекта одрживог развоја, потенцијалног угрожавања, загађивања и деградације животне средине, угрожавања здравља становништва и корисника простора, вероватноћу појаве дугорочних и дуготрајних, кумулативних, синергетских утицаја и ефеката и могућих акцидената;
2. Процена стања животне средине према поставкама развоја и обезбеђивање механизма контроле кроз услове, мере и правила уређења и грађења, како би се у дугорочном управљању развојем подручја узеле у обзир импликације планских решења на природне вредности, животну средину и здравље становништва;
3. Утврђивање обавезе израде или одлучивања о изради стратешке процене утицаја планова на животну средину;
4. Утврђивање обавезне Процене утицаја на животну средину за планиране пројекте - могуће изворе утицаја, угрожавања и загађивања животне средине;
5. Утврђивање обавезе прикупљања информација и података о стању животне средине (база података), како би се проценили ефекти планских решења на животну средину,

- утврдио степен и ниво потребног и обавезног мониторинга животне средине у поступку имплементације Плана и реализације планираних намена и пројеката;
6. Укључивање заинтересованих органа и организација у поступку процене планова и процене пројеката;
 7. Укључивање јавности и појединаца у процесе одлучивања у поступку процене планова и процене пројеката;

Стратешка процена утицаја је интегрисана у Измену и допуну Плана генералне регулације у поступку израде Плана, а у циљу заштите природних вредности и животне средине, као и оптимизације управљања простором и ресурсима, како би се планиране намене, објекти и садржаји реализовали на одржив и еколошки прихватљив начин.

У Измену и допуну Плана генералне регулације за насељено место Лозница су у потпуности испоштовани урбанистички нормативи и стандарди, прописана су правила уређења, изградње и заштите животне средине, као и мере за превенцију акцидента, хазарда и одбрану од елементарних непогода. Планом су предвиђена решења у оквиру прихватљивих капацитета са аспекта заштите животне средине, односно у складу са урбанистичким показатељима (степен заузетости и индекс изграђености). Истовремено, предвиђена је изградња инфраструктуре, управљање комуналним отпадом, као и планско решавање проблема водоснабдевања и одвођења отпадних вода. Капацитети инфраструктуре су прилагођени дугорочним пројекцијама социо-економског развоја, имајући у виду даљу урбанизацију.

Реализацијом овог планског документа целокупан простор ће се амбијентално обогатити и изградити објекти јавне намене. Реализацијом инфраструктурних планских решења побољшаће се стање квалитета животне средине, посебно у сектору управљања водама. За изградњу других објеката прописана су правила уређења и правила изградње тако да неће бити угрожена постојећа инфраструктурна мрежа. Напротив, реализацијом Измена и допуна Плана генералне регулације побољшаће се квалитет живота, а подручје ће бити уређеније и опремљеније. Реализација капиталних инфраструктурних објеката подстакнуће локални развој овог дела Србије.

Реализацијом планских решења за објекте са јавном наменом задовољиће се потребе корисника, извршиће се рекултивација деградираних површина и њихова трансформација за јавне садржаје.

У наредном периоду спровођења плана остаје обавеза да се изврши адекватна евалуација, како би се након спроведене анализе заузео став о међусобној координацији Измена и допуна Плана генералне регулације за насељено место Лозница. У том смислу План по потреби, а и по налазима из овог извештаја, у зависности од етапности спровођења, може бити измењен и допуњен, посебно у случају реализације планираних развојних пројеката.